

ప్రతిదినము పకటింపఁబడును

Vol. 9. } ఔన్నవట్టణము 1923 వ సం॥ మార్చి నెల 9-వ తేది శ్రుక వారము
సంపుటము ౯ } డి. ౦. డి. ౩. నా. మ. పం. ప. త్ప. ర. ము., ఫాల్గుణమాస బహుళ సప్తమి ౭.

No. 284

సంచిక ౨౮౪

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

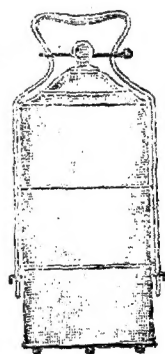
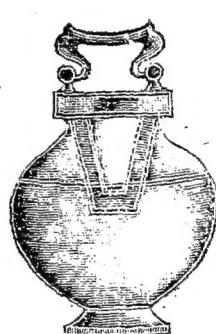
అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందు. ఇది కలుమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభాషవీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను విలసిల్లి.

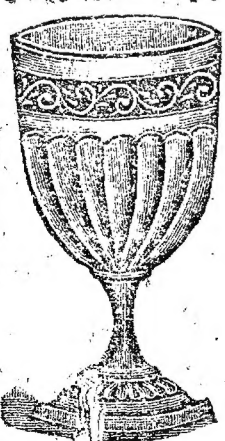
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

యిదేకదామంచితరుణము?

ఔను. మీకు కావలసిన వేండినగలను కొనుటకు ఇదే మంచిసమయము. వేండిధర మెచ్చినపేదప చింతింపకుము. మీ గృహములకు కావలసిన వేండిసామానులు, మీరు కోరినరీతిగా, కోరినవేళకు తయారుచేసి యిచ్చెదము. మంచి చొక్కపు వేండితో యంత్రసహాయమున బాగుగా చేయించెదము. ధర, ఎంత ఎత్తులో కావలసినది మొదలగునవి వ్రాసిన తెలుపబడును.

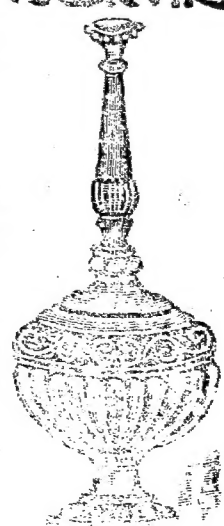
ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్ట్, నగరవేట బెంగుళూరు, సిటి.

మా నమ్మకము, చొక్కపు వేండికి, సవరము బంగారుకు పూచీనిచ్చుట

మొదలగు వాటిని గురించి మాకద్ద లావాదేవీ చేయుచున్నట్టియు, మీకు విక్రయ, బంధువులు, తెలిసినట్టి వారి మూలముగా యిదికలలోనే తెలుసుకొనియుందురు. ఒకసారి ఒకచేరము మాకద్ద చేసిన మరెన్నో సమస్యలు పుట్టవరని మార్గధనశక్తియు. చొక్కపు నీరు వేండిచే తయారుచేయబడిన గిన్నెలు, కంచములు, తిరుగుచెంబులు, టీపెట్టు, కడపు గిన్నెలు, పన్నీరుచెంబులు లేవు ని పూజసామానులు ఇవి యిది యనవల మీకు కావలసివచ్చిన తయారుచేసి దీక్షముగా సందలియున్నది.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురసామి శెట్టి కంపెనీ
25, పైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

ముఖ్యగమనిం

మోసమునకు గురియగుట
(1) నేను రి సంతకములనుండి విడుదల చేయబడినది. కాల్పవృత్తిలో ప్రాచీనముగా వర్తించుచున్నది. కాల్పవృత్తిలో నుండు, 'దుర్గా' పేడిలో వాల్చి రిచ్చివల్ అస్త్రాక్యూర్ అను దివ్యవృత్తియు, నెలించు చేతనే నేను ఇప్పుడు వదిలి వచ్చినది.
బెంగుళూరు
4-8-20

చింతలపాటి శ్రీనివాసరావు
సి.ఎం.సి. కలెక్టరు
కలెక్టరు ప్రాంతము
మద్రాసు

మితవాదిబృందము

ప్రస్తుత కాలము బహువిధముగా నున్నది. ఒక పార్తి యా నాచి-చిహ్నమును మనము గడుపుచున్న యా దినములు మిగుల నుక్కుమారులుగ గడుపుదును. ఈ క్రమముననే దీనికి విశదభావము పొంద నుదయించును. ఇట్టి కష్టదినము లింకర కెన్నడై గడచి తిమా యను శబ్దంబును, చుకాకునినంటి త్యాగస్వరూపులు దేశభక్తులయమునై సకలకష్టములు బహుచుండే, శ్రీనివాస బాష్ట్రీపర్వములు, దేశభులనుభవించుచున్న గురవర్సల హింస నేరక మిత్రలేని భయము వ్యయపరచి పరదేశములందు పర్యటించు చేయును కుక్కవాక్కులచే కాలయాచిము చేయును గాదు. అవికొట్టి జనము తిన తిండి నూ, కట్ట గుడ్డము తేక, నలనుల మాడుచున్నను, కాననసభకు చేరిన సభ్యులు వారి వ్యభిచారులను మానుకొనుటయే గాని, దేశహితైకజీవనము ను తోడ్పడుటలేదు. ప్రస్తుతస్థితిగతులు భయంకరమైన రూప మును దాల్చుచున్నవి. అట్లయ్యును కొలదికాలములో దేశము లొక కష్టస్థానమును చేరునను శాశలు పొడవుచున్నవి. నూతన సంస్కరణములు పునరుద్ధరించినప్పటినుండి దేశమునందు విపత్తియొక సరిగ్గా తీర్చబడినది. అంతవరకూ దేశమునందు రాజకీయరంగమున మూడుపక్షము లుండెడివి. గవర్న మెంటు పక్షము, మిలినాదపక్షము, మొకటి-బాతీయవాదుల పక్షముకట్టి. ప్రస్తుత మనపార్టీయొక రెండు పక్షములవారుకూడ ప్రభుత్వ వాదుల ననుసరించియు, వారి పద్ధతుల నేర్చుకొనియు చుండెడివారు. కాని ప్రస్తుతము మూడుపక్షముల ప్రభుత్వమును, ఒకవైపున గవర్న మెంటు పక్షము వానితో వ్యతిరేకములుగాయుండును పోరు సలుపుచున్న బాతీయవాదుల పక్షము ఇంకే. మితవాదపక్షము లేనందు చేపురయ్యను. నూతన సంస్కరణములు ప్రారంభమొనర్చుట నుండియు, మితవాదులు ఆత్మకాత్మ గానిమిగిలిన వారియన్నాపాద్యము లన్నియు నుంటిలోగలిపి, ప్రభుత్వపక్షమున చేరి వారితో వైకృతమందిరి. ప్రభుత్వపక్షమువారు వీరిని తమ యాటవృత్తులకలె నుపయోగించుకొనుచు, వారివలన తమకార్యముల నెల్ల నెరవేరు గొనుచుండిరి. ఇట్టి మితవాదులను, పూర్వపు మితవాదులను సమాసాంశము లేదాయున్నది. ఆత్మగౌరవము, పట్టుదల మున్నగువి పూర్వపు మితవాదుల గర్వణములు. ఇ నీవలన దేశమునకు కొన్ని సౌకర్యములు చేకూరెడివి. కాని ఈకాలమందలి మితవాదుల పంథా వేరు. బాతీయవాదులు కాననసభను ఒకావ్యురించి, గానిని రూపుమాపలేనని తలంచి కాగ్రయమునకు ఒడ్డునవును, అట్టి జరుగుతుండ మితవాదు లడ్డుకొనిరి. ప్రభుత్వము నకు రానున్న యాపదల ఒడ్డునదీ దేశమునకు మిలితని కష్టములను దెచ్చివెట్టిరి. బాతీయవాదులను నిరసింది ప్రభుత్వమునందు చేరి ప్రతివిషయమునందును మంచియైనను సరే చెడ్డయైనను సరే ప్రభుత్వమునకు చేయూత నొసంగుచుండిరి. అంతయు కాక ప్రభుత్వము యే పద్ధతుల నవలంబించి సకలకట్టిను, వానిని కొనసాగించుటకై సర్వవిధముల సహాయమునర్చుచుండిరి. అందువలననే బాతీయద్వరణమునకు విరుద్ధముగ ప్రకర్తించుచుండిరి చెప్పితిమి. కాని మితవాదులు వానికొకరికొకరే, దేశముకై యెడలెడి తేక పనిచేయుచుంటిమనయే నున్నుచుండురు. ఈసమయమున నొక్కవిషయమును జ్ఞాపక ముచుకొనవలయును. దేశము పరాధీనమైయున్నది. అట్టి దానిని తిరిగి మనయధీనమునందుచుకొనుటకు పోరాడుచుంటిమి. అట్టిమయమున దేశభక్తులయము గోరువాడు ప్రభుత్వసహాయ ముచేయింపరాదు. ఏలనన కా రెల్లపుడు దేశోద్ధరణమునకై ప్రయత్నించుచుండ, ప్రభుత్వము బాతీయభావముల నిర్యూలముచేసి వారినిపాలన నిరాపూర్వముగ సాగు యత్నములను చేయుచును. ఈ విషయములకును ఆత్మగృహము వేరు. అందువలన మితవాదులు గవర్న మెంటుకట్టి మేళాదు చేరికొ, యానాదే వారు బాతీయవాదులకు మాత్రమే ప్రభుత్వమునకును వారికిని భేదము లేదు. బాతీయవాదులు సలుపు ప్రయత్నము లన్నిటికీ వారు ఆటకడుకులు కలిగించుచునే యుండిరి. అందువలన స్వరాజ్య ప్రాప్తికి మితవాదులు చాలవరకు విఘాతములను కల్పించుచుండిరి.

ఈవైధునకాద తేలి గాని చూడుదు. దేశమునహింస ప్రాప్తియు పూర్వమునుండియు అనగా 1915 కంటాత్తాత్త గానుండుండి 1931 సం. వరకు వీరు సుప్రసిద్ధ బాతీయవాదు లు నుండిరి. వారిదేశభక్తి వాక్యపుణము వర్ణనాత్మకములు. ఈవైధునకాదోక విషయమునకు వీరి చేసిన దేశసేవ మిగుల విశదమైనది. ప్రస్తుతస్థితిగతులను దే కి యా ము జా న

సభ క కథ్య తు లా గ నుండిరి. అట్టి వా య న్దెట్టి నిరసనకీ పాల్పడినో చూడుదు. ఒకప్పుడు సుప్రసిద్ధ బాతీయవాదిగ నున్న వాడు నేడక ప్రభుత్వపక్షమునకేరి, బాతీయ వాదుల నిరసించుచు, బాతీయోద్యమమును నిర్యూలించవలెనని సింహముకలె గొర్రెయించెను. ఇట్టి యాధుఃపతనమునకు తన దురభిప్రాయ మే కారణమని చెప్పవలయును. ఇట్టి దేశమునహింససభకు జెందజుండుంటి లాలాచారిమకొలాలగాదు, సింహప్రభువుగాదు నేడు ప్రభుత్వపక్షము చేరి గొప్ప గొప్ప పదవు లనుభవించుచు, బాతీయవాదుల నిరసించుచుండిరి. ఇట్టి మితవాదులు దేశమునకు గ్రోహము చేయుచుండిరి. ప్రభుత్వము వాటివలన మితవాదు లందరును మిగులలాభమును పొందిరి. గొప్పయంత్రాగము లిచ్చి యు, బహుమానము లొసంగియు, మితవాదులను ప్రభుత్వము వారు బాటవగుకొనిరి. అందువలననే వారితో మితవాదులైకృతమందిరియు, అందువలన పూర్వమువలెగాక నేడు రాచకీయరంగ మున రెండుపక్షములే పనిచేయుచున్నవనియూ తొలగిన తేల్చి తిమి. ఈరెండుపక్షములను వారిబలాబలములను నెల్లపుడు పరస్పరముగ చూపుచునేయుండురు. మితవాదులలో కూడ మేళా వంతులను, దేశముకైకై తమ కాలమంతయు వినియోగించి వారును కూడకలరు. చివరకు అట్టివారుకూడ, నిగ్గుమునుగా గవర్న మెంటువారితో మిత్ర మైరి. ఇది మిగుల యవమానకర ముగ నుండి తలవంపులు కలగ చేయుచున్నది.

1921 సంవత్సరమున దేశమునందు ప్రవేశపెట్టబడిన నిరంకుశచర్యల నొక్కసారి సుస్మరింపుడు. శ్రీపునవవిత్తుత లే క సహాయనిరాకరణోద్యమము చూచు పనిచేసిన ప్రతివారిని నిర్దాక్షిణ్యగా జైలున కందిరి. దేశసేవయే వారినిర్విన భూగనే రము. చివరకు సకలభాగాధ్యక్షుడును, మానవాతితుడగు మహాత్ముని కూడ పట్టిబంధించిరే- మితవాదులు ప్రభుత్వపక్షమున చేరి వారివెనుకండయై నిల్చుటచేత నేగదా యిట్టి నిరంకుశచర్య ము లానవ్విరి. "లేనివో" యిట్టి యమానవచర్యలను చేయ సాహించగలరా? పోనీ వానికేమి లెండు. జైలుకుపోయినవారు చాలరుంది తిరిగివచ్చి కార్యక్షేత్రమున ప్రవేశించుచుండిరి. ఏ కొలదిమందియో మిగిలినను ఆచిరకాలములో రాగలరు!

కాననసభయందు ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్న మితవాద సాదరుల వివేకచర్యల తిలకింపుడు. కంగరాష్ట్రీయ కాననసభ యందు కలకత్తా మ్యూనిసిపల్ బిల్లుకట్టి చర్యకు విచ్చెను. మ్యూనిసిపల్ సభకునుండున్న ప్రతిసభ్యుడు మొట్టమొదట రాజభక్తి ని నూచించు ప్రమాణమును గైకొనవలయునని బిల్లు ప్రవేశపెట్ట బడెను. దానియందొకభాగముగ, యిట్టింది యంశముకూడ చేర్చబడెను. "మ్యూనిసిపల్ సభకునుండు యెన్నకొనబడిన సభ్యు లుగాని, గవర్న మెంటుచే నియమింపబడినసభ్యులు గాని, రాజభక్తి ప్రమాణమునకు విరుద్ధముగా ప్రకర్తించి రని ప్రభుత్వ మువారినిపాద్యపడినవో అట్టివారు వారి సభ్యత్వమునకు వదలు కొనవలెను." ఇట్టి కరంభకాధికారము ప్రభుత్వమున కిచ్చుట పాడిగాదనియు, అట్లు సహాయనిరాకరణవాదులు మ్యూనిసిపల్ కంఘమునందు ప్రవేశించుటకునై నుద్దేశింపబడినదనియు, కావున వానిని రద్దుపరచవలసి యడిగినపుడు మురేంద్రపాద టెర్రి గాక మని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిచో చూడుదు. కాననసభలోను మ్యూనిసిపల్ సభకునుండును ప్రవేశించి వాటిని నిర్యూలముచేసి, నూతన సంస్కరణములను సాగనియకుండ చేయుట కొకపార్టీ బయలు దేరుటలేనా? అట్టివాకికై యిది నిర్మింపబడినది. ప్రభుత్వమువారినిపాద్యపడినవారముననే, సభ్యులు సభ్యత్వము వదలు కొనవలసివేదనియు తనను దరియాపు జరిగి నిరసనకీగతులు తేలికతరువాత వారు సభ్యత్వము వదలుకొనవలసి వచ్చుననియు చెప్పి గారు నుడిచిరి. బాతీయవాదుల చూచిన వీరికింత భయ మెందులకో తెలియరారు. ప్రభుత్వములో వైకృతమొందిరనుటకు నిరంతరము వేరొనిదర్శకము గావలయునా? అట్లయిన సామ్రాజ్యకాననసభయందు పనిచేయుచున్న టి. వి. శేషగిరియ్యుని గారి వివేకచర్యల దిలకింపుడు. క్రింద టి డి కెం బు ను నెలలో దేశమున హింస సభ గల లో నుమావేశమై వుండు. "ప్రభుత్వమువారు, దేశహితార్థమై గాక, వారు ఆననముల నిమిత్తము, యిదివరకు చేసిన యత్నలకు గాని, యికముందు చేయబోవు అప్పులకు గాని, ప్రజల బాధ్యులుకారనియు, స్వరాజ్యము ఒడవిన తరువాత యిట్టి యప్పులనుక్రియచేసారము కావనియు" నొక తీర్మానము ఆమోదింపబడినది. దానివలన ప్రభుత్వమువారి క్కడ నిరాకరణోద్యమో ప్రభుత్వమున నిశ్చిత్తములు సంభవించునోయను భయముచే టి. వి. శేషగిరియ్యునిగారు "అట్టి విషయమొన్నడు జరుగదనియు, ప్రభుత్వముచేసిన యప్పు లన్నిటికీ ప్రజలు బాధ్యులుగాను ను రని ప్రమాణదిగ్గిలు మును తేటమే పొచ్చుననియున్నామని

యు" నొక తీర్మాన మునపాదించెను. దీని యర్థమును హింస చుడు. దేశమునహింససభ యామోదించిన తీర్మానమును, కాననసభయందున్న మితవాది యొకడు ఖండించుచున్నాడు. ఇట్టి వివేకచర్య యిదివరకెన్నడు జరిగియుండలేదు. ప్రభుత్వము ప్రజలపై విశ్వాసములేక వారినిబాటుకు అపరిమితమైన నేనల నుంచుదురు వానికై ఆదాయములొని చాలభాగము ఖర్చును. ఇతర ఖర్చులకు డబ్బు చాలవండుక అప్పుచేయుచుండురు. వీరిని తీర్చుటకు (కొత్తపన్నులు ప్రజల నెల్లపై దుడ్డుచుండురు. ప్రజలు యివ్వలేమని యాంక్షోకనము సలిపినపుడు మిలిటరీ సహాయమున వారినిబాటు ప్రయత్నించురు. మిలిటరీ పోషకార్థమై తలకు మించిన యప్పులచేయుదురు. ఈ ఋణకారము వలన మనము శ్రుంగి యింకట నంతట, స్వకైకమై వాధారవడి, స్వరాజ్యస్థాపన చేయతేక పోవుదుము. దీని నాలొచించి దేశము నహింస సభ పైతీర్మానము నామోదించెను. అట్టి దానిని శేషగిరియ్యునిగారు, ఖండింతురట. వైగా "ప్రమాదతనిగిధుల" జని వీరు చెప్పుకొనుట మిగుల బాక్యర్యముగానున్నది. మితవాదులు దేశమునకు గ్రోహము చేయుచున్నారని తెలుపుట కింత కన్న చేరుదర్శన మేమికావలయును? ఢిల్లీలో మొన్నజరిగిన కాన్సరెన్సునందు సుప్రగాదు ప్రవేశపెట్టిన రాజభక్తిని నూచించు తీర్మానము, నూతన సంస్కరణములు ప్రసాదించిన మామోదగు బాధకార్థమై వారి విగ్రహము చెన్నపురి కాననసభ యందు నెల కొలుపుటకు చేయుచున్న ప్రయత్నము; ఇట్టివియే ఎన్నియో చెప్పవచ్చును. ఏమి ప్రయోజనము? వీరివలన మితవాదులు ప్రజల యనరాగమునకు దూర మగు నుండిరి. ప్రభుత్వమునకును, వారికిని యే విషయమునకు భేదము లేనపుడు ప్రజలు వారిని గౌరవింపబెట్టు? ప్రజలనురాగము బడయ వలెన్న రక్షణమే వారి వైకృతకృత్తిని వదిలుకొనవలయును. అప్పుడే మితవాదులు దేశమునకు మేలొనర్చగలరు.

కాండేగుల రామచంద్రరావు,

పంజాబు కాననసభ

మ్యూనిసిపల్ అమెండ్ మెంట్ బిల్లుపై శ్రీవచ్చ గావించబడుట
పంజాబుకాననసభలో నెల్లకు కమిటీమండి వచ్చిన పై బిల్లుపై చాలతీవ్రమగుచర్య జరిగెను. గణపతికాయ గారు మ్యూనిసిపల్ సభ్యులు. రాజభక్తి ప్రమాణము గైకొనవలెనను నియమము ను తొలగింపవలెననియు నెయ్యి, వెన్న, పెరుగు, పాలు కయూ డజేము వాయగాని ఆముక్త వారు కాని డబ్బుకట్టి లె చెన్నులు గైకొనవలెనను నియమమును తొలగింపవలెననియు తెచ్చిన సవరణలపై తీవ్రచర్య జరిగెను. షక్ బాన్ మేనార్డు గారు ఎంతరాతియైనను సవరణలపై చర్యముగింక వలెనని పట్టుబట్టిరి. చర్యనిలిపివేయవలెనను గణపతిరాజుగారి నూచన 7 గంటలప్పుడు నిరాకరింపబడినది. పాలనమ్మ స్టిలల యొక్కయు, చీకలరు విధకశ్రీలయొక్కయు చేరవము చెడి పోవురని సభ్యు లాక్షేపించిరి. రాత్రి 9 గంటలకు చర్య ముగింపు జేయుచు వివ్యాకాఖి మంత్రి ప్రత్యుత్తరమొసగెను. సవరణలు రెండును నిరాకరింపబడినది. అన్నికాజాబును విచారించుడిన పిమ్మట రాత్రి 10 గంటలకు సభ తారించబడినది.

బీహార్ బిరీస్సాకాననసభ

ప్రభుత్వపు డిమాండులు నిరాకరింపబడుట
6 వ తేదీన వైసభలోగి సమావేశమయ్యెను. మరల ఆరు గనున్న ఎన్నికలలో తాము కానించిన ప్రతి ఎన్నికకాదులకు చూపించవలసిన బాధ్యతనుగుర్తించి సభ్యులు చాలవరకు జోరైరి. కాంచికెట్లో మెంటు ఆపరేషనుల రివిజనుకొరకు ప్రభుత్వ మునాదకొరిన 84063 రూపులు క్యాబినెటువద్ద హాకింజా గారి యువపాదనపై నిరాకరింపబడినది. సర్వేనెట్లో మెంటుకై కొరబడిన మొత్తమును తగ్గింపవలెనని యువపాదించుచు రాయ బహదర్ బ్యాంకసాధగాదు నెట్లో మెంటువారు భూస్వాము లకునురైతులకును భగావాలు చెంచి భూసాగమును పిత్తి పిత్తి జేయుచున్నారని తీవ్రము గా నాక్షేపించిరి. కాని బిరీస్సా సభ్యుల ప్రతికూల తలవన వారి యువపాదన యోడిరాయెను. ఎత్తైనా కమిషనరు చేతముక్రింద కొరబడిన 18100 నిరాకరింపబడినది. ఎత్తైనా చయిత్రవరదని బరిదొలిగిన వివక పైట్టిదొగ్గమును తీసి వేయవలెనని సభవారు తీర్మానించిరి.

భారతము బట్టలనెల కొనజాలదు

గ్రామసంఘములు బిటిషు పరిపాల

నాకాలమున నశించుట

జి.టి. గారటూగారు "నూత్నీదత్త" కృత్రికీట్లు ప్రాసెరి. బట్టల వ్యాపారము గతసంవత్సరము మందముగ నుండి నందులకు కారణములును, త్వరలో వ్యాపారము మరుగ్గు నుండ వచ్చునను కోర్కెను మును, కృత్రికీట్ల నిండియుండెను. వాతీయబహిష్కారము, మారకపు వైకృత్యములు, కేయూకు కొనటకు రుద్రయనుల యోగ్యత, మున్నగు కారణము లనేకములు కన్పించెను. కాని భారతదేశముతోటి వర్తకము మందగించుట వాత్యాత్మికముగాదు. యధామతము ఆవ్యాపార మాంద్యమునకును సంబంధములేదు. ముదిబట్టలు నెక్కువగా కొనెడి యట్టియు రాగల యిరువది సంవత్సరముల వరకు లాంక మేనకు తీరుబడి లేకుండు నటుల గిరాకి గలిగింప గలిగినట్టియు ఇరువదియైదుకొట్ల ఐదు వంతుల భారతదేశము క్రమక్రమముగ దారిద్ర్యమున మునుగుచున్నది.

మాన్యేష్వరు బట్టలను తరచుగను ముఖ్యముగను కొనెడి భారత రెయితు సామాన్యముగ ఆయుధములను ఏబదియేకరముల వరకు భూమిని సాగుచు కేయూకుండును. ఆతడు తన భూభక్తి కట్టిన మునుగొని పొదుపుగ నుండవలసి వచ్చినచో మొట్టమొత్తము తగ్గించు కొనునది తన యాదుపులసంఖ్య. భారతదేశములోని ఒక డెన్ని గ్రామము యొక్క ఆదాయ వ్యయపట్టిక కొకమారు నడిచించి చూచినచో ద్రవ్యము నిల్వలేకపోయెడియు, గత యిరువదిసంవత్సరములనుండి దుర్భరమగు పన్నులను విధించుటచే వ్యవసాయకు డెట్లు అప్పులపాలై యుండునదియు అప్పులపై వడ్డీ అతిక్రమము పెరుగుచుండుటచే కేవల మానవరహితములను కట్టుబట్టలకు వైక నోచుకొనక వచ్చెడి నాటగూరూపాదలను వడ్డీకచ్చుకొనవలసి వచ్చుచుండుటయు బాగుగ తెలిసివచ్చును.

బిటిషు పరిపాలన-దారిద్ర్యదశ

భారతము వికలకరమైన దేశమగుటచే మొత్తముమీద సిద్ధాంతీకరించుట దుస్సము. కనుక దక్కనునంటి మొక ప్రత్యేక ప్రదేశమును మున్నగు గ్రామిని యాలాచింతము. ఇదిముక్క పెద్ద పీఠభూమి. కచ్చుమ తీరమునకు సమానముగ నుండు కొండల నుండి తూర్పువైపున నుండెడి ప్రదేశము దక్కను. రాతిభూమి ఏవో కొన్ని కల్లపుభూమిలలో తప్ప కంటలు విశేషముగ నుండవు. గ్రామములు ప్రత్యేకముగ మహారాష్ట్రాతిలో చేరిన హిందూవులు. దృఢకాయలు. ఆంగ్ల మతమాన్యమునకు ముందుగడచిన కాలములో పిత దండు నెడలబడుతుండు పేదగారిచినవారు. చిన్నచిన్న పోసలపై నెక్కు ఎండ్లదూరమైనను వెడలుచుండెడి వారు. కలకత్తాలో నుండెడి "మహారాష్ట్రీకందకము"ను చూచిన, పీర్న్న ఆకామున ప్రసలకంత భయముగనుండెనో తెలియ గలదు. నేడు బ్రిటిషుపరిపాలనకు లాబిడియున్న యామహారాష్ట్రాతి జాతి దుర్బలమైనదిగాక స్వాతంత్ర్యమునందును, ప్రత్యేకము నందును, ప్రసిద్ధిపొందినది. గ్రామములలో నేమైన వివాదములను పంచాయతుల మూలమున పరిష్కరించుచునండిరి. కాని ఎదిరివారిని ప్రభుత్వమిచ్చుటకు సుఖీభావము లోపించియుండెను.

ఒక కతాబట్టి ఆంగ్లేయుల పరిపాలనము దక్కను గ్రామసంఘమును వివాదము గావించెను. మన పాలనలకు కాంతియు వ్యాపారవిధానమును వెలకొనెను. కాని కలసిపనిచేయవలెనను భావము ప్రసలయందు అదృశ్యమైనది. చిన్నచిన్న కేసులను గూడ నివిజుకోర్టులకేగించుటయు ఆక్రమ సంవత్సరముల క్లాసులు జరుగుటయు తటస్థించుచున్నది. గ్రామ ప్రహరీగోడలు మా లిపిపావులను వానినిగూర్చి తలపెట్టలేదు. గ్రామములలోని నాటకలలో పూడిక చేసేపొయింది పంచాయతి విధానము రూపుమాసినది. గ్రామసమాజమును మనము చదివెమి. దాని స్థానమున నేమియునుండలేదు. దేవాలయములలో నుండెడి పాత కాలవివరము ప్రత్యేకముగ నొక ప్రభుత్వ గృహమునందుండును. ఈ యంతమున తప్ప సామాన్యముగ గ్రామమునందు ఆంగ్ల సాంప్రదాయ మింపుకేసియు కన్పించదు. ఈ వందసంవత్సరములు కాంతియుండ, ప్రజలు చక్కనియిందొడ్డు కట్టించుకొని భావికాలమునకు కొంత నిల్వలేకపోయి యుండవచ్చును కాని అట్టి కేసులు జరిగి యుండలేదు. రెయితు ఇంకను ఒక వసారా యుండును. అవసారాకును తన ఆవో పకుతో ఉండుకూటమునకును మధ్యముక చిన్న యద్దగోడయుండును. ఒక సంవత్సరపు ధాన్యమును నిల్వ యుండు కొనెడి ప్రాకారదర్శి గత యెబది సంవత్సరముల కాల

ములో తగ్గి నద్యమైనది. గ్రామము లివిధముగ చాలియు చాల నట్టివిధమున నేల జీవించ వలసి వచ్చునదియు తెలిసికొనవలె నన్ను, గ్రామ్యతాత్మకము నుండిపుడట్టిక నొకమారు చూచిన చాలును.

యద్ద ప్రారంభనమయమున దాక్కురు మను ఆనునతడు ఒక్క దక్కను గ్రామమును తార్కాణముగ దీసికొని అంద నా వేసి వివరములను ప్రకటించెను.

గ్రామాచార్యవ్యయములు

ఆయామ పూనాకు కొంతదూరమునందెను. ఆకేకులు అచ్చటి యద్దసాగ్రి కార్యాలయమునందు వనిచేయమండెడి. ఈవిషయమువచ్చి మిగిలినయంతము లన్నిటిలో ఇది దక్కను గ్రామములను మిక్కిలి బోలియుండునని చెప్పవచ్చును. ఆసంవత్సరమున కంటలు బాగుగ బండెను. గ్రామమునందు 103 కుటుంబములుండెను. 520 మంది క్రమజుండెరి.

రాబడి	రూ.
భూస్వామి వ్యవసాయము	9, 607
చేతిపనులవల్ల రా	18, 503
పండ్లచెట్లు, తోటలవల్ల రా	1, 009

మొత్తము రూ 24, 119

వ్యయమును కనుగొనుటకు కచ్చుముగ నుండెను. ఆహారమునకు వ్యయము యద్దమునపైనుట కిచ్చెడి బానికన్న మిక్కిలి తక్కువ గాను కైదీల కిచ్చువాని కింపుమించుగ సమానముగన, ఆయాహార పదార్థముల పరిమితుండును ఇంటి ఖర్చులకును, ప్రయాణపు ఖర్చులకును మొత్తముమీద రూ 17, 557 యెట్లును. ఇక మిగిలియుండునది బట్టలు. 5 మందిగల యొక కుటుంబమునకు సంవత్సరమునకు 48 లు అందనావేయుండెను. బట్టలకు గ్రామమునకు రూ 4, 914 లు వ్యయమగుచుండెను. గ్రామమునకుంటెను మొత్తముమీద రూ 22,55, లు ఖర్చుకగుచుండెను.

ఆదాయములోనుండి ఖర్చుపోగా గ్రామసమయమునకు మిగులనది రూ 1,618 లు. కాని ప్రభుత్వమువారికి ధనమును అప్పిచ్చు స్వామికిని పై మొత్తములో నుండి ఒక్కపైసా యైనను ముట్టచెప్పలేదు. 1886 వ సంవత్సరమున ఆ గ్రామమునకు కచ్చు రూ 1,128 అందె ఈవ్యయ రూ 1,660 లకు ఎక్కువ చేయబడినది. గ్రామమునకు ఋణము మొత్తముమీద రూ 14,814 లుండెను. సంవత్సరమునకు రూ 2,592 లు వడ్డీ చెల్లించవలసియుండెను. కనుక సాధారణముగ పండు సంవత్సరమే యై నచో, ఆ గ్రామముల గలియెమి. వారు తిరిగిలేక మాడుటయో లేక పన్నులను ఋణములను ఇంకను ఋణములనుచెచ్చి తీర్చుకొనుటయో తలసిచ్చును.

ఋణభారము

సామాన్య పరిస్థితులలో ఈవిషయము ప్రభుత్వాధికారుల హృదయములందును దురదృష్టవంతులగు తోడిదేశీయుల బానిసత్వముచే ద్రవ్యప్రతివల కాపాడుకొనెడి ప్రయత్నల వృథాయులందును సంపదనమును గలిగించియుండెడిది. కైదీలకచ్చు పాటి దక్కను గ్రామనివాసి తనబట్టలకును, భోగ్యములకును రూ 48 లతో కాలము గడువవలసి వచ్చుచున్నచో, విడితమగుచు న్నుది. వ్యయము తగ్గింపవలెనన్న, దేనిని తగ్గించుట? బట్టలవ్యయ ముతప్ప వేరులేదు. ఆతడు తగ్గించునదియు నదియే. ప్రస్తుతము లాంక మేన అచ్చిపిడి యిదియే మూలకారణమైనది.

ఈ నివేదిక నెవరును అధిక్షేపించలేదు. భారత వ్యవసాయముల రాసురాను అప్పులపాలై పోవుచుండెనయను వారిలో నూటికి-తొంబదివంది అప్పులు పుచ్చుకొని కచ్చుచెల్లించుచుండి రనియు దిగ్విగాయ ముహూర్తవది సంవత్సరముల క్రితము ప్రాసెరి యుండెను.

ఈ నివేదిక దిగ్విగాయి యభిప్రాయమును ప్రవరపరచుచు న్నుది దక్కనులో వ్యవస్థలలో 16 సంవత్సరములకు మదిపుకేటగా వివరములిట్లు కేలినవి:-

	పానల.
సాంవత్సరిక లాగిండురెవిన్యూ	476,411
ఋణము	447,000
ఋణముపుచ్చుకొని లాగిండు రెవిన్యూ చెల్లించుట	నూటికి 98 వంతు
ఆంగ్లేయుల నేకులు దక్కను గ్రామముల నొకమారు ననుమాద జాలకుండుట దురదృష్టవరము. కాని చూచునకాకము ఏయొంగ్లేయులైననుండిన వారు అధికారులను మిమనరించు మాత్రమే కొన్ని సంవత్సరములు గడచిన పిమ్మట ఈకోవ్యయను నిధిలకు గలిగెడి యద్దములు కన్పించకపోవచ్చును. పైనుటలతోటకు (లి	

టిషు, హైందవ ఉద్యోగులతోట ను, వర్తకులతోటను, పీడిత పరులను చిన్న గ్రామములను రాష్ట్రీకగర్వయును కా జ్యాంగవేల్చును సందర్శించుటయగును. ఈవిషయ సాంద్రాస్థానమున ప్రజలు ఒకకతాబట్టియుండియు దుష్కరమగు పశ్చుల నిర్మించుచున్న ఆంగ్లపరిపాలన వలన గలిగిన లాభముల నొక్కటియొక నెవరైనను వాడు చూపించగలుగుదురా? ప్రభుత్వము వారాప్రాంతములను ఒక్కదనమునుగాని ఒక్క అడవి ఏర్పాటుచేసెట్లుగాని లేదు. భారతదేశమున నుండిన గర్వయులలో నెల్ల ఆతిసమృద్ధిని పేరుపొందిన నొక రాష్ట్రపాలకునితో ఈ విలేఖను దొకమారు సంపదించుట తటస్థించెను. ఆయన ఒక్కవాక్యములోనే సమాధాన ముసంగెను. "మీరు యాపాదలనుగూర్చి మాటలాడవలెను వందలను చెక్కపెట్టుదును, మేము లట్లును చెక్కపెట్టుదుము" అని ఆతడనెను. ఈ ప్రభుత్వమునకు ప్రతిపాదముగ నభిప్రాయ మొసంగుటకు ఆవాక్యమే చాలి యుండెను.

క ఆ పు

ఈ ప్రాంతములందు ఈమధ్య జరిగిన స్థితినిగూర్చి తెలిసి కొనవలిన యంతములు కొన్నిగలవు. యాదారంభమునుండియు ఆభివృద్ధి యేమియు జరుగలేదు. 1917, 1918 సంవత్సరములందు అచందవార్షములు కలిగి నుండినందున బాగుగనుండెను. కాని మొట్టమొదట 1919 వ సంవత్సరమున కత్యున్నతమైనది. యద్దము కలసి నేమేనియక లాభము లిగి, ఆకొంచముక ఈకత్యుతో తుడుచుకొని పోయెను. ప్రభుత్వము కనూన చేయని నెమోనాను మరల నీయవలసి వచ్చునపుడు ఎట్లుండునదియు విలేఖకుడు కత్యుపనియం దుండినందున బాగుగ తెలియను. 1919 వసంవత్సరమున వర్షములు సంపూర్ణముగ మోసపుచ్చెను. అక్టోబరు మాస ముప్పటికి చచ్చియే లేకుండెను. తీరువాల వానాకాలమునకు కంటలును పండలేదు. "రివోర్టులకు తెప్పించు కొనుటయందు" నాలుగుమాసములు గడచెను. పచ్చికను పండినట్టి సహాయము చేయ తీర్మానించుకొనునట్టికి మరల వసంతములుపు ప్రారంభమయ్యెను.

విలేఖకుడు (ఈవ్యాసకర్త) ఆమలకు ఎన్నటికిని మటువ జాలదు. ఆతడు మెపపొలేమియునుండి ఈ మధ్యనే వచ్చినందున, భారతసైనికులకు ఇచ్చుచుండిన ఆహారపదార్థముల విషయము జ్ఞాపకముగలను. మెపపొలేమియో లేక వానజల్లాయందు ఆహారము లేనివారికి దివమునకు ఒక్కొక్కరికి పదువారు రూప్యముల నిచ్చుచుండె, భారతదేశమందలి కత్యుప్రదేశమున దినమునొక్కొక్కరికి ఒక్కపాదలా నిర్దుల. మహారాష్ట్ర సైనికుని తిలికండ్రులు తమ నీపాయికుమారుని కిచ్చు సాహారములో మూడవభాగముతో తృప్తిపడవలసియు. దురు. సామ్రాజ్యదృష్టికి గురియైన దేశమునకును సామాన్యములోని దేశమునకును తారతమ్య మెట్లుండునో, ఇందునుబట్టి యూహించవచ్చును. అనేక కత్యులు కచ్చుచుండును, పోవుచుండును. దక్కనులోని పకుపులు సుమారురాంకము వచ్చెను. ప్రతి గ్రామమునకును ఋణము వివరముగ పెరిగిపోయెను. కొన్ని జిల్లాలలో మాత్రము రెవిన్యూ వాపసుచేయబడెను. కాని అట్లుజరిగినది ఒక్క-సంవత్సరము మాత్రమే. కచ్చుకడవనిచేసి దారిద్ర్యమును తప్పించుకొనుట కొక గ్రామమునకైనను వకకాకమియలేదు. బట్టలకై ప్రత్యేకపంపిన రూ 48 లలోనుండియే పన్నులకును అప్పులకును ద్రవ్యమును తీయవలెను. భారత ప్రభుత్వము ఒక వందసంవత్సరములు స్వాధీనితతో దండుగ వ్యయము చేసినందులకు ఫలితముగ, లాంక మేన ఈపద్ధతి ననుభవించకలేవచ్చును.

ఈజిప్టులో 1921 లో జరుగలే పానుగారిలో సర్వేచే గాను ఆరట్లు చేయబడి రాజకీయఉద్యమమున పాల్గొననిపూడి కత్తునిచ్చుటచే మరల విడుదలచేయబడిరి. ఆతనిని మరల ఇపుడు అరెస్టుచేయవలెనని ఉత్తరువు చేయబడినది

ఇండియాకు యునైటెడ్ స్టేటునుండి 19000 పౌన్సుల విజువగల రెండు రైలువెంటలు అర్జునుచేయబడినది. బ్రిటనులో ప్రభుత్వముచే నడపబడు ఇనుపవారులకు 75 ఇంజనులకును కంపెనీ ఇనుపవారులకు 203 ఇంజనులకు అర్జును ఇయ్యబడెను. దీనికికాణము బ్రిటనులో ధరకు తక్కువగుండుటయే.

కాకస్తాంటి నోఫీసులో ఆనటోలియానుండి ప్రవేశించ కరణాగతుల అవసరముచిన గుండెలవియమున్నయవి. స్పృహ మతోడను మరియితర ఆంటువ్యాధులతోడను బాధపడుచున్నారు. చాలమంది కడలోనే చనిపోయిరి. బ్రిటిషువారికి వైద సహాయమును 7 కేడిని బంపిరి. కచ్చుగొనుటకు దుప్పట్ల నిచ్చు కాకస్తాంటునోఫీసులో అంటువ్యాధుల భయము విస్తారము నున్నది.

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్యవంతులుగారు

కుంభకోణములో నొసంగిన యువన్యాసము

దేశభక్తుడు ఈ నెల 9 వ తేదీని మధురకు వచ్చినప్పుడు వారికి తిరునిధినిమిత్రము దనకోశము నొసంగుటకు పౌరులు నిశ్చయించిరి

నన్ను తిరు కాలము పూర్తి గాకుండనే వదలిరిగాన యీ నెల 17 వ తేదీవరకును నాకు గల తీరక కాలముపై ఆంధ్రరాష్ట్రమువారి కెట్టి అధికారమును లేదు. గాని నే నా తీరక కాలమునుగూడ దేశ సేవకే వినియోగింపవలసి ద్రవిడరాష్ట్రమున సంచార మొనరించుచున్నాను.

దేశభక్తుడు కుంభకోణముచేరుట

5 వ తేదీ మధ్యాహ్నమున దేశభక్తుడు కుంభకోణము చేరెను. అచటి నాయకులను యితరులను ఘనముగ స్వాగత మొసంగి దేశభక్తుని పుతులయ్యుటగారింటికి తీసుకొనివెళ్లిరి. అచట యిస్టాన్సీ సభచరిగినది.

బహిరంగ సభ

5 వ తేదీ సాయంత్రము 5-30 కు శ్రీ నాగేశ్వరస్వామి దేవాలయమున శ్రీమత్. ఆర్. చిన్నయ్యపిళ్లగారి ఆధ్వర్యమున బహిరంగసభ జరిగినది. దేశభక్తుని అధికారము, త్యాగమును, పాండిత్యమును వివరించుచు సభ్యులు దుపయోగించెను. పిమ్మట దేశభక్తుడు కరతాళధ్వనులు చెలగుచుండ లేచి ఆంగ్లమున గంభీరపద్యము నొసంగెను. దానిని శ్రీమత్. దండ పాణిపిళ్లగారు ద్రవిడమున సభ్యులకు వివరించిరి.

ఉపన్యాసము

“నేను ద్రవిడభాషయు దుపయోగింపజాలనందులకు చాల చింతించుచున్నాను. నా కాంగ్లభాషయందు చాల పాండిత్యము కలదని అభ్యుత్సాహితులు తెలిపిరి. నేను పదివర్షములనుండి ప్రతి సభలోను ఆంధ్రభాషయందే యుపయోగించుచున్నాను. నే నాంగ్లభాషను పూర్తిగా మరచిపోతినని గాని అభాషవై నాకు నిరసనము కలదనిగాని ఎవరను తలంపరాదు. నాకు దానిపై నెట్టి ద్వేషములేదు. ఆంగ్లభాషను మాట్లాడుట అవమానకరమని నేను తలంపనుగాని దేశీయము మాతృభాషలను పూర్తిగా త్యజించుటకలననే ప్రస్తుతము దేశమునకు గలిగిన అసర్థములలో చాల అసర్థములకు కారణమైనదని మాత్రము నేను చెప్పుకలను. నన్ను గూర్చి అభ్యుత్సాహితులు చాల ప్రశంసించుచు నుండి వెను నాకట్టి ఆర్థతలేదు. నేనొక సామాన్య దేశసేవకుడు. ఈ పట్టిణమును చూడగలిగినందులకు చాల సంతోషించుచున్నాను. ఈ పట్టిణమున జనమేధావు లెందరో అవతరించి దేశ మారి కల్యాధికముగ కీర్తిని గడించిరి.

విడుదల

నన్ను యీనెల 17 వ తేదీని విడుదలయియందగా 15 రోజులు మాదుగానే జడలిరి. ఈ దినములు నిజముగా జయ లలో గడుపవలసినదేగాన పినివేసి ఆంధ్రరాష్ట్రమువారికెట్టి హక్కునులేదు గాని యీ కాలమునైన వృథాచేయుట అనుచితముగాన గాన ద్రవిడరాష్ట్రమున సంచారమును ప్రారంభించితిని. ఈరీతిగా మిల్లాలపేటవరకు సందర్శించుటయు యీ రాష్ట్రము నందలి కాంగ్రెసు ప్రముఖులను సందర్శించుటయు నాకు చేకూరుచున్నది.

అభిమానోద్యమము

రెండువర్షములనుండి అభిమానోద్యమము జరుపవలసి చున్నది గాని స్వయంకాలమునుండి కొంత మందగించినది. అసహనోద్యమము జరిపినదని తలంచువారు కొందరు గలరు. వారే నిరంకుశోద్యమము. ఇదియే ప్రభుత్వమువారి నివేదికలో వారి టులు (ఈనెల యిస్టాన్సీ సభ సమయమున) వ్రాసిరి. వారికిగాదు మనదేశీ చాలకా కొందరికి ఏదేనట్టి అభిప్రాయమే కలదుగాని పంపిణీప్రాణము గూడ పోయినట్టి కట్టె మాత్రమే మిగిలినది. నేను విమర్శించాలను. (పార్లమెంటు). బాగున్నాడని పరిశీలించినచో నై లక్షణములనుబట్టి చూడగా ప్రాణము పోయిన దనియే తోచుచున్నది. పత్నియే లోపలనే స్వరాజ్యము వచ్చునని నమ్ముచుండి మి. గాని ఆటలు రాత్రుకు దురాశ దుఃఖము నకు చేరినట్లు గడిచినదని కడకంపక కడపులా చల్ల కదల వుండ మీనమేషముల లెక్కించుచు ఆకాశ పంచాంగముల చెప్పుచు వనము మాట్లాడి యింద్రజాలమునందు విల మహర్షి ముగగు సురాజ్య మావర్ణము లోపలనే మిన్ను చిట్టుకొని చేరి

బడవలెను నదియొకట పాలగుటవలననే యిపుడెట్టి ప్రబల నిరాశావశ్యముగల తపస్సించినది. ఈమందాన్ని కదియే కారణము.

మహాత్ముని నాయకత్వము

గత 26 వర్షములలో కాంగ్రెసువారు చేసినదని గాంధీజీహాత్ముని నాయకత్వమునంద నీరెండేళ్లలో జరిగినదని పోల్చిచూచినచో ఎట్టి అద్భుత కార్యములను కాంగ్రెసువారు చేయుగలిగినదియు తెల్లముకాకలదు. (హర్షము). మనదేశము నందలి కాశీయ చరిత్రయందు దసహాయోధ్యమముతో నూతనశక్తి ప్రారంభమైంది. దేశీయులందరి హృదయములందు స్వరాజ్య శబ్దము ప్రతిధ్వించుచున్నది. మితవాదులు స్వరాజ్యము కొరచుచున్నారు. జప్తిను పశుమువారగు బ్రాహ్మణేరియుగూడ స్వరాజ్యమును కొరచుచున్నారు. తక్కిన ప్రజల కందరికిని స్వరాజ్యమంతస్వరణము సత్వకృత్యమైపోయినది స్వరాజ్యమును కొరనివారొక్కరును లేరు.

“ధర్మ సంతాపనాథాయ సంభవామి యుగే యుగేయని శ్రీకృష్ణభగవానుడు గీతలలో ప్రసాదించిన రీతిని యీ యుగమునందు దవతరించిన అవతార పురుషుడగు గాంధీ మహాత్ముని మహిమవలననే యిట్టి మహాఫలము లభించినది. (గంభీరహర్షము)

శ్రీరామచంద్రునకు లోద్దడగలిగిన వానరులవలెను ఉడతలేన మనముగూడ గాంధీ మహాత్మునకు లోద్దడ గలుగునట్లు ప్రావీణ్యము సమకాలీనులమై జనింప గలుగుట మనపూర్వపుణ్యము. మహాత్మునికి గల జనవశీకరణశక్తి క్రిందనే ఆతడు 4-5 నెలలమాత్రమే దేశమున సంచార మొనరించి అస్పృశ్యులముననే కొటిరూపాయలను సమకూర్చు గలిగెను. అంతకు పూర్వము కాంగ్రెసువారు లక్షరూపాయలను సమకూర్చుటయే బ్రహ్మచర్యమగుచుండెను. గాంధీమహాత్ముడు ధన లీలగా కొటిరూపాయలు గడించెను. దానివలననే కష్టపరచెను. భరతదేశ మతి విస్తీర్ణమైంది. దేశీయులసంఖ్య మిష్టముగాను కొట్టు. పని చాలమొదలు. గాన నామొత్తమంత స్పృశ్యులములోనే వ్యయమగుటయందు దెట్టి అబ్బురములేదు. ఇంత కంటెను ముఖ్యతరములైన కార్యములు చాలగలవు. స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకంటె దానిని నిలుపుకొనుటయందు కష్టమధికముగా జన్మింది. దానిని నిలుపుకొనగలకే మనకు లేనిచో సంపాదించిన ప్రయోజనములేదు. గాన దానినిగూర్చిన ప్రయత్నము చాలముఖ్యతరమగుటచే అవిషయమున సభ్యులకు వృషిజలపడెను.

విద్యాధికులు సరిగా పనిచేయలేదు

ఇదియంతయును మన కధికారమునకు కలిగించుచున్నది. గాన మరల కధికారమునలో పనిచేయుటకు మనకు ప్రోత్సాహము కలుగుచున్నది. ఇప్పుడు ఉద్యమము-దేశీయము, పాటకజనము-అనభదు జనసామాన్యము-నే నడవబడుచున్నది. విద్యాధికులనబడ వారు చేయవలసిన రీతిగా దేశ సేవను చేయలేదు. వారు విఫలమైరి. సామాన్యజనము యందలియ నిరహణకే నత్యధికముగా చూపుచున్నారు. అది చాల ప్రశంసనీయము. ప్రతిఉద్యమమునకును న్యాయవాదులు మూలబలముగా నుందురుగాని యాయోద్యమమున మూలము వారు చేరలేదు. వారు పూర్తిగా నట్టి త్యాగముచేయజాలక పోయినను వారుసహాయముచేయ దలచినచో యితరమార్గములు వేల కొలదిగానున్నవి. న్యాయవాదులు విద్యాంగన్ను లగుటవలనను సంఘమునందు ప్రజలచే గౌరవింపబడుచుండుట వలనను ప్రజలు వారివర్తనలను పసికించు చుందురుగాని ప్రజలు న్యాయవాదులపై తెలకొనిన ఆశను వారుసేరవేర్చుచే యిక న్యాయవాదుల

ఆశ కలుగజొందగినదే అనుభావము ప్రబల కలిగినది. న్యాయవాదులలో చాలమందికి మన యోద్యమము పట్ల సానుభూతి కలదనుట కెట్టిసంశయమును లేదుగాని వారుసాహసించి ముందుకు రాకపోవుటకు మూలకారణము యిస్టాన్సీమే కారణము. ఈకారణము నందును యీదేశమునందును గల న్యాయవాదులందరును దీక్షగా ఉద్యమభారమును వహించవలెనని నేనువేదెదను. అంతత్యాగము వాడ చేయలేనచో యితరవిధములైన సహాయము చేయవలెను.

ఖడ్గరు

ఖడ్గరవిషయమున వాచిదీక్షగా పనిచేయ వచ్చును. దేశీయాలందరును ఖడ్గరుబట్టునేగాని మరియేబట్టులనుగూడ కట్టుకుండుటలు చేయవలెను. మనవిధానములో అతిసులభమును ని.పా.యమునకు నదిఖడ్గరప్రచారమే దానినిపూర్తి మనము చేసినపని అక్రమమైయెను అంతిమాయమునకే లాంఛనమైన యంత్రకాలలకు చాలనవ్వము కలిగింది ప్రతిసంవత్సరమును 60కోట్ల రూపాయలు విదేశ కడ్డలక్రింద విదేశములకు వృధాగా పోవుచున్నవి ఎన్ని వేలసార్లులో ఎందరో తెలిపియే యున్నారు. ప్రాచీనకాలమునందు మనదేశమున మిక్కిలిపన్నుని ఖడ్గరు బట్టులను నేయుచుండిరి. కేటికిగూడ నట్టిపన్ను బట్టులను నేయుటకు పనికివచ్చు నూలు వడకగల ప్రవీణులు కలరు. యంత్రకాలల పోటీలనకే ఖడ్గరుపరిశ్రమకు కష్టముగలిగినది. కావున మనవిధానము నందన్నిటికంటెను ఖడ్గరే చాలముఖ్యమైనదిగాని దోతనము వారికివరకును ఖడ్గరవిషయమున నెట్టిరోధమును కలిగింపలేదు. ఇకముందు ప్రజాశాసకులమేముద్యోగి చెప్పజాలను. (హర్షము) మనమట్లుకొనిన శంకింపరాదు. ప్రతియుంటను కుండేనలోపాటు-అన్నము కన్నెలతోపాటు-వంటబ్రాహ్మణ్యతోపాటు-రాట్టముగూడతిప్పనిసరిగా నుండవలెను. రాట్టముపై నూలు వడవట చేతగాని వారు శ్రీలలోనొక్కరై నుండరాదు. అది వరలక్ష్యకరము వలెనుటచే దేవిపూజనలెను, ముఖ్యపరిత్రాధానమని వారుభావించవలెను. రాట్టముపై నూలువడవట పరువుకట్టుక పనియనిఎవ్వరును తలంపరాదు. మనదేశమున ప్రతిసంవత్సరమిరముగనున్నది. అప్రతిని విదేశీయులు తీసికొనిపోయి నూలువడకబట్టులనేయి. చి. అబట్టులను మనదేశమునకు తెచ్చిమనకమ్మి అవలంబితులగు లాభమును నూలుకట్టుకొని పోవుచున్నారు. మనమింతచేతగానివార మైతిమిగదా (యని మనము సిగ్గుపడకకరరేచా? తిండి-గుడ్డ, అన్నవస్త్రములు) యీరెండును ప్రతిమానవునకును ముఖ్యతమములు. కాన యీరెండిటిని గూర్చియైన పరాధిపత్య లేకుండ నుండవలెను మనదేశ మిప్పుడున్నస్థితిలో మరియేదేశమైన నుండి యున్నచో వారివరకెన్నచో భాగ్యత్రవడియే యందురుగాని మనవలెంతకాల ముపేక్షచేసి యుండరాదు. ఈపని కీ మంతదిట్టయంత్రము లవలంబింపలేదు. మనప్రాచీనము కడుగులభమును యంత్రముకే కనిపెట్టిరి. కాన మిగిలినదను నిత్రా భోజనములలో పాటు ఖడ్గరు నూలు వడవట గూడ ముఖ్యత్యోక్తము నిభావించి ప్రతిదినము నా పనిని కొనసాగింపవలెను. కొందరు మద్యకరమును విధానము కాకలెను. ఆరాట్టములు - పెడబొట్టులు. గాభరాలు - చొరీచొరాలు (హర్షము) బాటికీరాట్టమున గడ్డివరకల కనబడును - ఇదియే ముఖ్యతరమని గాంధీమహాత్ముడు శతవిధముల బోధించినవారు ససేమిరాయనయే యందురు. కాననోల్లంఘన మును ప్రారంభించుటకు ముందు దేశీయులందరను నూలుకడుగుచుండవలె ననుకతిన నియమమును మీరేలపెట్టిరిని భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభలో నొకసారి గాంధీమహాత్ముడు నడిగితిమి. నూలువడవటమును ఖడ్గరును గట్టుటను కే కేలేనివాడు ఎట్టిత్యాగమునుగూడచేయజాలరు. వారును కార్యములకేగాదు ఆటపాటలకు గూడ నక్కరలేరని మహాత్ముడు నుడివెను. కాన సోదరులారా స్వరాజ్యమునకు ఖడ్గరేముఖ్యమని (గమించి)త్రవడియే దానిని నిర్వహింపుడు. ఖడ్గరుబట్టులను కట్టుకపోవుటకెట్టి సాకునుచెప్ప వీలులేదు. ఖడ్గరుబట్టులను నంతకాలము మరల ఏబట్టులను మన్నువు. తక్కిన బట్టులకంటె ఖడ్గరుబట్టులకు భరమాడ చాలతక్కువగానే యుండును. కట్టుకొనుటలో చాలసౌఖ్యము గూడగలదు. వెంటనే ప్రారంభింపుడు.

ముఖ్య కర్తవ్యము

రెండు నెలలవరకును రెండు చతుములవారును కలసిపని చేయవలెనని స్థాయి సంఘమువారు అలహాబాదులో తీర్మానించిరి. దేశమునందంతటను ఖడ్గరు సంఘములను తీర్చిదిద్ది వలెనే గుర్తుపవలెను. అసంఘములు ప్రచారమును సులభమైన వారు కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులను చేర్పవలెను సంవత్సరమునకు నాలుగణాలిచ్చుట తప్పనిసభ్యులకే నెట్టిభారమును నెట్టి బడలేదు. ఒక నెలకు నాలుగణాలియ్య నక్కరలేదు. 12 నెలలకు

గాంధీ మహాత్మని నిర్బంధ వార్షికోత్సవము

మార్చి నెల 18వ తేదీ ఆదివారము

చెన్నపురిలో హర్షాలు ప్రయత్నములు - వలంటీరుల ప్రస్థానము

దేవు (10వ తేదీ శనివారము) సాయంకాలము 4 గంటలకు బ్రాడ్వే 8వ సంబంధగృహమువద్ద నగర చలంకితులందఱును సమావేశమై ప్రస్థానమును జరుపుదురు. ప్రాతవలంటీరులును క్రొత్తవలంటీరులును యావన్మందియు తప్పక రావలెను. ఉత్తరదశమునకు కమాండరు అబ్దురుహమాను, మధ్యదశమునకు శ్రీమూర్తి రంగయ్యనాయుడు, దక్షిణదశమునకు మండలోద్యోగి ప్రతినిధి శ్రీమూర్తి దొరైకన్ను కెప్పను నరసింహ కెప్పను తిరుమలాచారిగార్లు నాయకులుగానుండుదురు. నగరమునందున్న కాంగ్రెసు నాయకులందఱునుగూడ వచ్చెదరు. సమావేశము సరిగా 4-30 లకు ప్రారంభమగును.

7వ తేదీ సాయంకాలము మొదటిసభ తిరువల్లి క్లబ్బి సముద్రతీరమున జరిగినది. ఆసభలో 20 మంది వలంటీరులుగా చేరిరి.

ఎం. సింగార వేలు, కార్యనిర్వాహకుడు, నగరపరటాలు సంఘము, 8 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

గాంధీ మహాత్మనిర్బంధ వార్షికోత్సవము.

నగరాష్ట్రమున ఖద్దరుప్రదర్శనము

విశ్వేశ్వరమఠ శ్రేష్ఠుడగు గాంధీ మహాత్మని నిర్బంధ దినవార్షికోత్సవసందర్భమున యీనెల 10-వ తేదీ మొదలు 17-వ తేదీ వరకు కలకత్తానగరమున కళాకాలపీఠిలో క్రొత్తగా కట్టబడిన ఆల్బర్ట్ యిన్స్టిట్యూటు మండలిమన నీ ప్రదర్శనము జరుగును. నగరాష్ట్రమునందు తయారైన ఖద్దరు యాత్రిమై ప్రదర్శింపబడును.

గుజరాతులో సంస్కరణోద్యమము

గాంధీదేవత ఆవేశము

సానిక మండలమున క్ల్యాను తాలూకాలో కాలిఫరా జు అనబడు నిప్పు జాతులలో పారిశుద్ధ్యసంబంధముగ వీరుద్యమము ఆదరణలక్రిము వత్సంబంధముగా బయలుదేరి తక్కిన మండలముల కన్నిటికిని గూడ వ్యాపించినది. ఒక శత్రువ జేశ్వంధరము చేయుచున్నదని ప్రజలలో నెట్టివ్యూహము కలిగినది. కల్లు సారామున్నగు వానిని త్రాగ నూడదు శుభ్రముగా శుభాచారపరులై యుండవలెనని ఆచార బోధించునని వారు నమ్మెదరు. నూరతు మండలమున కూర్చుండుటకు వాలవాడు తాలూకాలలోనున్న వారందఱును చాదరాశీ వారు మధ్యపానమును పూర్తిగా మునివేసిరి. అచట కల్లుసారాదుల యెటులు లేవనియే చెప్పవచ్చును. వారంతట పూర్వము త్రాగుదులగా ప్రసిద్ధిచెందినవారు. గాన ఆతాలూకాలలోనున్న 16 కల్లు సారాదుకాణములను మూసి వేయుటకు దొరతనమువారు తీరు వ్రాసెరి. (ఆ. వెను)

ఆచార్య ప్రభుల్ల చంద్రరాయి గారు

అనాచుదాబాదు వెళ్లుట

పూర్వర వాతీయవిశ్వవిద్యాలయ భవనమునకు క. ఖుస్రా ంమొవ్వట్టుకు ప్రార్థితులై ఆచార్యరాయిగారు 8 వతేదీకుడ యము 8-30 కు అనాచుదాబాదు చేరిరి. వల్లభాయి పటేలు, ఆచార్యగిద్దానీ, మునిజనువిజయాజీ గార్లును, మరి వెక్కుమంది ముఖము స్నేహమువల్లె స్వాగత మొసరిరి. రాయిగారు రైలుదిగ గనే బయలుదేరు ధ్యానములు చెలంగ ఆచార్య గిద్దానీగారు రాయిగారిని పుష్పమాలలక్రతుల గానించిరి. గుజరాతు లోని శాయకులును ప్రజలను గూడ చాల దుష్టల శరీరులుగా కనబడు చున్నారు. మీరు శరీరదార్శ్యమును గడింపవలెనని రాయిగారు నడిచిరి. పిమ్మట నూరేగింపుతో రాయిగారిని గిద్దానీగారి మందిరమునకు గొనిపోయిరి. అచటనే విడిది చేర్చువలెనని. 8 వ తేదీ మధ్యాహ్నము విద్యాధుల సభ లో రాయిగా రుపస్థింపెదరు. 9 వ తేదీ వుదయమున 9 గంటలకు కంబుస్థానము జరుగును.

మూల్తానులో మరల సఖ్యత

కలుగుట

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

శ్రీమతి సరోజినీదేవి, అబ్దుల్లాఖాదరుగార్లు మూల్తానుకు వెళ్లుటచే మంచిఫలితము కలిగినది. ఎక్కడిని తెలుపవలెనో ఊరే గింపును ఏర్పాటుచేసిరి. ఆఊరేగింపుకు మహమ్మదీయులుగూడ వచ్చిరి. పిమ్మట బహిరంగసభ జరిగినది. ఆసభలో దేవిగారు నిర్భయముగా స్పష్టముగా నుకన్యసించిరి. ఆశుభశాస్త్రమునకు హిందువులను మహమ్మదీయులుగూడ సంకసించిరి. 15 వ తేదీ కాటికి పండిత శ్రీహూ, మాల్వానా ఆజదుగార్లు వచ్చెదరు. అపుడు పీఠముగా సఖ్యత కలుగునని యూహించుచున్నారు. ఇది గారు జేరఘాజీఖానుకు వెళ్లిరి. అటుండి నుక్కూరుమీదుగా బాంబాయికి వెళ్లెదరు.

లాలాధునిచందు గోపీచందుగార్ల కేసు

7 వ తేదీని వారికి బేదీలు వేయలేదు

7వ తేదీని లాహూరు జయిలులో మరల విచారణ జరిగినదిగాని నాడు ముద్దాయిలచేతులకు బేదీలు కలిగించలేదు. కొంత విచారణ జరిగినది.

మండలము దుడుగురు

పూచీకత్తు సిచ్చుట

కేసు కాంగ్రెసు ప్రచారముచేయును. లిలకుస్వరాజ్య నిధి భవనమునూలు చేయును. కేసు అసహాయోధ్యయమున వదలి వేరిలిని స్పష్టముగా ప్రకటింప చున్నానని సమాధుడుగారు 7 వ తేదీని హింజూకుతికకు వ్రాసెను.

బర్హారాష్ట్రఖిలాఫతుసంఘ కార్యదర్శి

మహమ్మదు ఓస్మాను ఖిలీలుగారిపైని కేసు

ఈ కేసు విచారణ మరల రంగూనులో జరిగినది. ఆతడు తుమావణ చెప్ప ననెను. వారములము నిచ్చెదననెను. సాక్షులను ప్రశ్నింపనెను. 124 ఏకైంద నేర మూహించి 12 వ తేదీ వాయిదావేసిరి. (ఆ. వెను)

బంగళారుకథ

క్రొత్తపత్నమువారి పత్రిక

కాంగ్రెసు క్రొత్తపత్నమువారి ప్రచారముకొరకు మూడు నెలలక్రిము శ్రేణుండు దామగారు బంగళారు కథ అను పేరు గలపత్రిక వేర్పరచిరి. ఈ నెల 6 వ తేదీతో యీ పత్రికను నిలిపివేసిరి. ఇ/నిపుడు దీనితో అవసరములేదు. మరల అవసరము కలిగినచో ప్రకటింపబడు నని 6 వ తేదీని పత్రికలో వ్రాసి విరమించిరి. (సర్వెంటు)

చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల

చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల (సభాశాఖ) లకు ఆ. లక్ష్మీపతిగారు మాకిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఆయుర్వేదకళాశాల విద్యార్థికోశానికి విద్యార్థి వేతనవి విషయమై విశాఖజిల్లా లక్ష్మీపతి అధ్యక్షులు చెన్నపురి క్వేసు వారి క్రాంతిగ ప్రభుత్వమువారికింది ఈ తీరుపును 3: స్థానికస్వపరిపాలన శాఖ

ఈ క్రింది మరతులచే చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళా విద్యార్థి స్థానిక సంఘములు విద్యార్థి వేతనములనిచ్చుటను క్రమముగా అంగీకరించెదరు.

(1) విద్యార్థి వేతనము పొందు విద్యార్థి ఆ లోకమున ఏయింక చేరినవాడుగ నుండరాదు.

(2) కళాశాలయందు చదివిపిమ్మట లోకమునోర్డు నిర్ణయించు వీరముచే కనీసము 7 సంవత్సరముల కాలము ఆ లోకము వారి క్రింద పనిచేయుటకు విద్యార్థి అంగీకరించవలె బి. రామరావు

డిప్యూటీ కలెక్టర్ స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖ

నెకండరి నేషనలు పాఠశాలలు

ప్రభుత్వపు గ్రాంటులు

నెకండరి నేషనలు పాఠశాలల పోషణార్థమై స్థాని సంఘములకును మునిసిపాలిటీలకును మొత్తము మీద 1898 రూపాయలు గ్రాంటు ఈ సంవత్సర మిచ్చుటకు ప్రభుత్వ వారు తీర్మానించిరి. ఆంధ్రతేశమునందీ మొత్తము ఏవిధము వంతిపెట్టబడునో వివరము లీ క్రింద ప్రకటింపబడినవి.

నేషనలు పాఠశాలల పోషణార్థమై జిల్లాబోర్డుల

కేవలము గ్రాంటులు

అనంతపురం జిల్లాబోర్డు	రూ 200
బళ్లారి	262
కడప	117
గంటాచు	220
గోదావరి	190
కర్నూలు	472
కల్లూరు	207
మొత్తము	1669

నెకండరి పాఠశాలల పోషణార్థమై జిల్లాబోర్డుల

కేవలము గ్రాంటులు

అనంతపురం జిల్లాబోర్డు	రూ 85
బళ్లారి	819
కడప	76
గంటాచు	163
గోదావరి	480
గుంటూరు	814
కృష్ణా	688
కల్లూరు	305
విశాఖజిల్లాం	384
ఏజిస్సీ	198
మొత్తము	3780

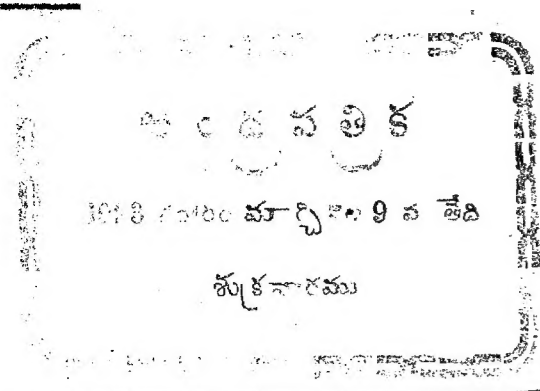
నెకండరి పాఠశాలల పోషణార్థమై మునిసిపాలిటీల

కేవలము గ్రాంటులు

అదోనిమునిసిపాలిటీ	రూ 217
హస్తీట్టు	57
కడప	28
దికాలోలు	168
రాజమహేంద్రవరము	42
నరసరావుపేట	32
అనకాపల్లి	48
హింజూపూరు	40
మొత్తము	588

18988 రూపాయలలో ఆంధ్ర జిల్లాబోర్డు మొత్తము మీద 40808 రూపాయలు మాదగ. నేషనలు

The Modern Motor Institute 122 Broadway,
MADARS

గాంధీ వారము

చేసినందులకు గాంధీవార మారంభమగును. మహాత్ముని శతదినము 18 తేది నాడు గాంధీవారము ముగియును. ఈ వారము అత్యంత కీర్తివారముగ కరిగిపోయినది. 18 తేది నాడే ఆంధ్రులకు సంవత్సరాదియగుటచే, మహాత్ముని శతదినము నూతన సంవత్సరమును ఒక్కమారు ఆరంభమగుట గొప్ప విశేషమని ఎంచుచున్నాము. మహాత్ముడు జేసిన పాపహావకారమును, దేశమెన్నడును మరువజాలదు. దేశమునకు నూతనదృష్టినిచ్చిన మహానియుడు, మహాత్ముడు. స్వాతంత్ర్యోద్యోగము గావించిన యుగపురుషుడు, గాంధీమహాత్ముడు. అజ్ఞాన మావరించియున్నతరి, దాస్యవ్యామోహము పాదుకొని యున్న సమయమున, నిరాశయు భీతియు ప్రజల మనములను చేపట్టియున్న తరుణమున, గాంధీమహాత్ముడు ధర్మచరతారకమగు దివ్యసందేశమును వెల్లడి చేసెను. ఆత్మబలమున, ఆత్మశక్తిని బోధించెను. త్యాగమహిమను నిరూపించెను. స్వరాజ్యస్థాన మేడగలదిగా ప్రకటించెను. స్వరాజ్యము ప్రజలయందంతర్భూతమయింపనియు, స్వరాజ్య సంపాదనకు ప్రజలు కృతసిద్ధియగుచో నాటంకపరుచుట కేరికిని సాధ్యపడదనియు స్పష్టముగ తెలిపెను. దృఢముగ నాత్మజ్ఞానము గురుచుట, సులభముగాదు. ఎల్లరకీసి సాధ్యపడదు. ఇందుకు సాధన మవసరము. నిర్మాణకార్యక్రమాలంబనము ఇట్టిసాధనయే. కద్దరు, జాతీయవిద్య, పంచాయతులు, జాతీయ సంయోగము, దాస్యభావమును నిర్మూలించుటకు సాధనములు. ఈ సాధనములను భారతీయులు దీక్షతో నవలంబించి పూర్తిచేయవలెదల, స్వరాజ్యమహిమ వారికి వెల్లడిగ కలబోడు. యెన్నను వెక్కువరముల నుండియు వెంటనంటియున్న మాంద్యమును, ఉపేక్షయు, ఇందులకడ్డుగలుగ జేయుచున్నవి. ప్రాతేజెన్నులను విడినాడనియకున్నవి. వ్యామోహమును దొలగించుకొన్నవి. కాని, నిరాశకు తావులేదు. మహాత్ముడు నాటిన బీజము ఫలింపకమానదు. సత్సరములు పలువుర త్యాగముచే పునీతమగు మహాద్యమము నశింపజాలదు. ప్రజలదృష్టియందు గలిగిన మార్పు స్పష్టము. కాలము గడిచిన కొలదియు, కష్టమును, వ్యామోహమును తొలగి, స్వాతంత్ర్యభావమునే జేబుకనారమునకు స్థావరమియ్యకను సల్పి, అందుకు సంతతికృషి యవసరము. కర్మోత్సాహము ముఖ్యము. గాంధీవారము భారతీయులను మహాదేవకాశము నొసగుచున్నది.

మహాత్ముని కారాగృహమునకంటే, భారతీయులు నిరసించజాలరు. మహాత్మునియెడ నిజభక్తిగలదే, వారియాదేశముల ననుష్ఠించుట ప్రజలధర్మము. ఊరక ముఖస్తుల జేసిన మాత్రమున లాభముండదు. మహాత్ముడు కారాగృహముననున్నను, మహాత్ముని తోము సర్వత్ర వ్యాపించి యున్నది. అయ్యది గయాకాంగ్రెసుసభ నావరించి యుండెను. అలహాబాదునందు ఇరుకక్షముల వారినావహించెను. ఏటిలు మాసాంతమువరకు, కలకు స్వరాజ్యనిధిని వసూలు

జేయుటలోను, విచ్చికసేవకులను జేర్చుటలోను, నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటలోను, ఉభయపక్షములును కలసి పనిచేయుట కవకాశము గలిగినది. అవసర వాగ్వాదమున కెటుచ్చిన శాసనసభా ప్రవేశ సమస్యనుగూర్చి, కొంతకాలమువరకు ప్రచారము జరుగదని యాధిమగటచే, ఈతరుణమును వృధజేయక, కాంగ్రెసుసభ విధించిన నియమములను కొనసాగించుట దేశీయుల విధ్యుక్తధర్మమగుచున్నది. మహాత్ముని సంస్మరించుచు, చేపట్టినందులకు ఆంధ్రులు తమవై మోహబడిన భారమును అత్యంతోత్సాహముతో నిర్వహించుట భాగ్యము. భారతమాతను, గాంధీమహాత్ముని సేవించుట కింత కన్నను అనుకూల సమయము దొరకబోదు. ఆంధ్రులు నిర్మలమనస్సిన కార్యము ఎక్కువయినదిగాదు. వారు వసూలుజేయవలసిన స్వరాజ్యనిధియు, చేర్చవలసిన విచ్చికసేవకుల సంఖ్యయు, వెనుకటికన్న చాలతక్కువ. కాంగ్రెసు సంఘములలో స్త్రీపురుషు లెల్లరును సభ్యులగునటుల జూడవలయును. నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణముపట్ల వారు శ్రద్ధవహించునటుల ప్రోత్సాహపరుపవలెను. నిర్మాణ కార్యక్రమము, ఆయువు పట్టువంటిది. కద్దరు, నిర్మాణకార్యక్రమమున కంతకును మూలాధారము. శాసనోల్లంఘనము నారంభించుటకు, నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణ మెంత యావశ్యకమో, గాంధీమహాత్ముడు సుబోధకము గావించెను. కద్దరు నిర్మాణమునందు, ఆంధ్రదేశమంతవరకు ముందడుగు వైచెనటుల నిర్వివాదాంశము. కాని, యీ యభివృద్ధి చాలదు. కద్దరు నిర్మాణమును పూర్తిచేసినగాని, పంతృప్తిచెందవలెదదు. ఆంధ్రదేశము తగిన కృషిపలుపుచో, ఇక్కార్యమును త్వరితముగ పరిపూర్తిగావించగలదు. గ్రామసంఘములును, మండలసంఘములును ఇంకవిషయమై తగినశ్రద్ధ వహించి పాటుపడవలెను. మహాత్మునికి కద్దరు అత్యంత ప్రీయతరమయినది. మహాత్మునికి గల గాఢవిశ్వాసము నందు శతాంశము ప్రజల నావహించినను, స్వరాజ్యసిద్ధి వెంటనే గలుగును. ఆంధ్రదేశనాయకులు నిర్బంధమిముక్తులై మరల కార్యరంగమున బ్రవేశించుచున్నారు. పోతోడ్పాటుతో, ప్రజలు తమవిధిని నెఱవేర్చెదరని నమ్మవచ్చును. గాంధీవారము జయప్రదముగ నిర్వహించబడుగాక! మెజారిటీ మైనారిటీపక్షము లంతరించి, కాంగ్రెసునందే కేవలము ప్రజల మహాత్ముని విజయమును ప్రకటించుగాక!

మద్యపాన మంతరించుట

గుజరాతు మండలమున, నిమ్నజాతులలో వారి శుద్ధ్యము విషయమై అద్భుతప్రబోధము జరుగుచున్నటుల వార్తలు వినవచ్చెను. అస్సాసియేటుడు వెన్ను వారింతకాలమునకు ఇందుకు సంబంధించిన వార్త నెకదానిని పంపిరి. సూరతుమండలమున రెండుతాలూకాలలో ప్రజలందఱును, త్రాగుడు మూనివైచిరనియు, మద్యము నెక్కడును అమ్ముట లేదనియు, నేటివార్తయొకటి బెలుపుచున్నది. ప్రజలు కట్టిడితేసికొని పిమ్మట మద్యపానమును నిరత్యాహ పరుచుకుగాను ప్రభుత్వమువారు 16 కల్లంగుడులను మూసివైచిరని ఈ వార్తలో గమనించుట ఆశ్చర్యకరముగనుచున్నది. కల్లుద్రావుటను ప్రజలు మాన్పింపుట, ప్రభుత్వమువారు కల్లంగుడులను తీసివేయక పరేమి జేయగలరు? మధుపాననిషేధమును ప్రోత్సహించుట కిటుల గావించబడెననుట, పొసగక, కల్లంగుడులను తగింపినంత మాత్రమున త్రాగుడు దగదని అధికారులు తెలుపుట యాచారమయ్యెను. ఇట్లు డందుకువిరుద్ధముగ ప్రవర్తించుటకు వేరు

కారణము నూహించనగును. ఆవిషయమటుండ, బుద్ధిపూర్వకముగ మధుపానదురభ్యాసమును త్యజించిన, ఈ ప్రజల నెంతని కొనియాడగలము? మహాత్ముడు దేశమునకుజేసిన మహాపాపకారములలో మద్యపాననిషేధ వ్యాపక మొకటియని జెప్పవచ్చును. అమెరికాప్రముఖులగు పున్నీపుట్టు జాన్సన్ గారు, మహాత్మునిసేవ నుగ్గడించుచుండిరి. మద్రాసులో నధికారులొకను మిసమేషములను లెక్కించుచున్నారు. లోకలుఅక్షను అనగ, ప్రజలు వలదన్నచోట కల్లంగుడుల సుంచగూడదనువద్దతి నంగీకరించుట కయినను మీరు వెనువీయుచున్నారు. మద్యపుధరను హెచ్చించిన త్రాగుడు తగ్గునను కొరగాని సిద్ధాంతమును విడువజాలకున్నారు. మద్యపుధరను హెచ్చించినకొలదియు, త్రాగుడు దగ్గుటకుమారుగ ప్రజల యిల్లును వల్లును గుల్లయగుననుట అనుభవసిద్ధము. అమెరికాలోకన్నను, హిందూ దేశమున మద్యపాన నిషేధోద్యమమును వ్యాపింపజేయుట కెక్కు డవకాశము గలదు. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును, మద్యపానము త్యాజ్యమని వారివారిమతములు బోధించుచున్నవి. పాచీన సాంప్రదాయములు ఈదురభ్యాసమును నిరత్యాహపరుచుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు తమరాబడిని వృద్ధిజేసికొనుటకు మత్తుపదార్థములపై నాశపెట్టుకొని యుండునంతవరకు, ఫత్వరాభివృద్ధి గలుగజాలదు. మత్తుపదార్థములశాఖ, మంత్రిపరమయినను, వీరికను వెనుకటి సిద్ధాంతములనుండి బయల్పడకుండుట మిగుల శోచనీయము. అధికారులు తెలుల మెలగినను, గుజరాత్ మార్గము ననుసరించి, ప్రజల లీమరభ్యాసమునుండి విముక్తులై, నీతివర్తనలగునటుల జేయుట ఆంధ్రనాయకులధర్మము. ఇక్కార్యమున కాటంకములనేకములు కలుగుననుటకు సందియములేదు. అధికార నిర్బంధములు పెచ్చుపెరుగుననుటకు సందియము లేదు. కాని, ధర్మచారానుసరుల సత్ప్రయము నిట్టియాటంకములు భంగపరుపజాలవు.

గురుకాభాగ్ ఖయిదీల విడుదల

గురుభాబాగు వ్యవహారసందర్భమున నిర్బంధింపబడిన ఖయిదీలందరను విడుదల జేయవలయునని, సర్దార్ రాంధీరుసింగుగారు పంజాబు శాసనసభలో నొకతీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. అసభికారసభ్యులు పలువురీ తీర్మానమున కనుకూలముగ ముచ్చటించిరి. అకాలీసిక్కుల అఖండ త్యాగమును, మతాశక్త తత్పరతను, అహింసా దీక్షను, కొనియాడిరి. అకాలీలనిర్యసము బోలు నిదర్శనము ఆధునికప్రపంచమున మరియొకటి గనుపించదు. అకాలీఖయిదీల సాత్వికనిరోధము ముందర లాతీకరదెబ్బలు నిరుపయోగమయ్యెను. కారాగృహనిర్బంధములు నిష్ఫలములయ్యెను. ఇట్టిస్థితిలో ఖయిదీలందరను విడిచిబెట్టుటకు మారుగ, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు వృద్ధులను బాబురను మాత్రమే వదలిపెట్టిరి. పంజాబు శాసనసభ్యులందు కవకాశ మొసగినను పంజాబు ప్రభుత్వమువారు సన్మానమును కనుబటుపరయిరి. పంజాబు ప్రభుత్వ కార్యదర్శియగు క్రెయికుగా రివిషయమై ముచ్చటించుచు, సిక్కు-ఖయిదీ లిట్టితప్పింపుమును మరియొక మారు జేయరని పూచీపడెనయెడల తాము వారిని విడిచిపెట్టెననును సవరణను ప్రతిపాదించిరి. మతసంరక్షణముకొరకు స్వము సర్పణజేసిన సిక్కువీరులుతాము తప్పుజేసతిమని యంగీకరించి, ఇక్కందు ఇట్టితప్పుజేయమని పూచీపడెదరా? క్రెయికుగా రిటుల భావించుచో, అకాలీసమస్యయొక్క మూలభావమే వీరికి బోధపడలేదని తెలపవలసినవచ్చును. అధికారబలగర్వితు లగువారు, త్యాగమహిమను,

శ్రీ దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారు

రాజమండ్రి ప్రభుత్వంలో ప్రకాశం గారు
స్వాగత మొసగుట

8 వ తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు సుబ్బయ్యగారు రాజమండ్రి రైలు స్టేషనుకు వచ్చిరి. ఆమె కాకినాడకు వెళ్లుటకు బయలుదేరి వచ్చిరి. కాకినాడలో నామెకు స్వాగత మొసగుట కచటికి వెళ్లుట కాలెలులోనే చెప్పి పురినుండి వచ్చుచున్న ప్రకాశం గారు రాజమండ్రి రైలు స్టేషనులో స్టాబుఫారనుమీద నామెకు స్వాగత మొసగిరి. శ్రీ చెలికానిరామారావు (క్రొత్తగా చెరసాలనుండి వచ్చిరి.) డాక్టరు శివరాజు రామారావు శ్రీయుత ప్రకాశం శ్రీ సుబ్బయ్యగారి క రైలు కంపార్టు మెంటులోనే చాచుర్లకోట మామను కలసి వెళ్లిరి. చాచుర్లకోటలోనికి సుబ్బయ్యగారు, ప్రచారకలకలలో కొన్ని గంటల సేపు ఉపన్యసించి మరల మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బయలుదేరిరి. కాకినాడ చేరుకొని, ఆచట రైలు స్టేషను కడ నామెకు స్వాగత మొసగి డి.కె.సి. ప్రభుత్వ తీసికొని వెళ్లుటకు ఏర్పాటులు చేయబడినవి. ప్రకాశం గారు చాచుర్లకోటలో వాగకుండ తిన్నగా కాకినాడ వెళ్లిపోయిరి. శ్రీయుత ప్రకాశం గారు నాగేశ్వరరావు, డాక్టరు భోగరాజుపట్టాభి సీతారామయ్య, దండునారాయణరాజు అయ్యదేవర కాకేశ్వరరావు గార్లు మున్నగు ప్రముఖుల దివరకే 7వ తేదీనే కాకినాడ వచ్చియుండిరి.

కారాగృహవాసము

కారాగృహవాసమున కనుగొనిన అనుభవముగూర్చి రైలులో సుబ్బయ్యగారు ప్రకాశం గారితో ముచ్చటించిరి.

పూచీకత్తును వ్రాసి యిండు లేదా మూడువలె చెప్పదు మిమ్ములను కడలి వేసెకనుని జెయిలులో నామె జిలామేజి స్ట్రీటు ప్రేక్షకులకు రెండుమూడు సార్లు చాలమారము బోధనలు చేయించిరి. నేనెంతమాత్రము సంకీర్తింపలేదు నాపు, ప్రేక్షకుగార్లు చెరసాలకు వచ్చి పురుషులకు బోధించిరి. అసహనాధ్యక్షమును విఫలమైంది. న్యాయవాదులు మరల వృత్తి ప్రారంభించిరి. విద్యార్థులు మరల సాతకాలలో చేరిరి. అంతయు చప్పుడి పోయినది. అంతయు వకటకొని పోయినారుగాన మీరు పూచీకత్తు నిచ్చి వెళ్లునని నాకు బోధించిగాని నేను శిక్షకాలపరిమితి ముగియునకును వెళ్లనని చెప్పితిని మీనోరు మూయించుటకే దోషమునా మిమ్మి చెరసాలకు పంపించి నా రువారెరి. మానవులనోరు మూయించగలవాడు భగవంతుడొక్కడే ప్రభుత్వమునకు గూడ నట్టి శక్తిలేదని నేను కారితముగా నుడివడితిని. అని ఆమె తెలిమెను. శ్రీ సుబ్బయ్యగారిని కడలి వలెనని చెప్పితిని ప్రభుత్వ కార్యకర్తల సహాయమున న్యాయ కాళా సభ్యుడుగా నుండి యిపుడు రాజీనామానిచ్చిన కే.శ్రీనివాసయ్యగారతడు ఉత్తమ ప్రజానియము అటునామెవదలిన తాను తన ముద్రామును వదిలిపోయినదని ప్రేక్షకులకు చెబించిరి. రెండు రోజులు జైలులో ఉండిరి. ప్రకటించిన వార్తనిజమే యగుట కీవృత్తాంతము మరలకే లభించుచున్నది. అట్లు ప్రేక్షకులకు చెబించింపుడే శ్రీనివాసయ్యగారు రాజీనామా నిచ్చియుండినదో ఆయనకు చాల గౌరవముగా నుండియుండే దిదిగాని వారపుడు మిక్కిలుండెరి. పిమ్మట యింకేమనవిల్లు సందర్భమున రాజీనామా నిచ్చిరి.

సుబ్బయ్యగారిని చెరసాలకు పంపిన మొదటి నెలలో ఆమెను సహాయమునకు నేరములు చేసినందులకు శిక్షించబడిన శ్రీలక్ష్మీకలిసి యొకట్రాట్లో నుండిగాని తరువాత ఆమెగా ఎనిమిది నెలలనుండి ఆమెకు చాలవరకు బాగుగా సేనాకర్యములను చేయుచుండిరి ఆమె చెప్పెను. ప్రైవేట్ కాలినియు, నిమ్మపట్టణ జైలును రాగసంపన్నయు, విద్యుత్తునుగల సుబ్బయ్యగారు డివిజన్ కీర్తనకు మనోహరమును ఉద్యమమునందుగా. తమనిశ్చయముతోను నిశ్చలమీతితోను యును మేలు కలుగునను గట్టి నమ్మకముతోను కారాగృహమునుండి వచ్చిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రము వారేగాక భారతదేశవాసులందరను సూచన దేశముం దిట్టివీరవరకు మరల నవకరించినందుల కధికముగా నప్పించుట సముచితము. ఎల్లవాల్కునామె నాదర్శకురాలిగా నుండికొని దేశ సేవ చేయదగినదని స.శయ్యార్యులై శ్రోతృలూడుమన్న పుకపు లాంఘాని సుబ్బయ్యగారితో సభాపిండినో సంకయము లన్నియును పూర్తిగా తొలగిపోవును. అని శ్రీయుత ప్రకాశం గారు వ్రాసిరి.

నిన్న (8వ తేదీని) కాకినాడలో సమర్పించబడిన సన్మానసత్రిము

దేశ బాంధవి దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారికి

అమ్మా, మేము గోదావరిజిల్లా కార్యకర్తల సంఘము తరపునను, కాకినాడ కార్యకర్తల సంఘము తరపునను, కాకినాడ భిలాఫతు సంఘము తరపునను తమకు భక్తిపూర్వకముగ స్వాగతము సమర్పించుచున్నాము.

తాము ఒక సంవత్సరము శ్రీకృష్ణజ్యోతిస్వామి మహావీరముగ కాలక్షేపము చేసి మాకు పురస్కార మిచ్చినందులకు మే మెంతయు నానందించుచున్నాము.

భారతదేశముయొక్క తమిళ స్వరాజ్యస్థాపకు శ్రీలక్ష్మీకల్యాణము ముఖ్యవసరముని తాము మార్గమును చూపియున్నాము. భగవంతుడును కాంతిమయున పురుషులతో బాటు శ్రీయును సహాయభక్తుల గలిగి తమయోగ్యులై వినియోగించి పనిచేసి యెట్టియొక్కటైన నయిన నవభవింప దిత్తు బూనకు. నీవదని శ్రీలోకమున కంతయు మీకార్యాచరణయే బోధించుచున్నది.

1921 వ సం. రము ఆగస్టు నెలలో నీ జన్మదినమున జరిగిన గోదావరి మండలమునాడనభిలా కార్యకర్తల సభ్యుల సమయమున ప్రతిభావ్యవహము లన్నియు కలవరపడుచున్నప్పుడు తాము పాత్రులమైన భరించి భగవదారాధన చేసికొనుచు భారతమాత మీపునాలించి మహాసభకు విచ్చేసి రాజీ

శ్రీమతి దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారు

యరంగమునందు ప్రభుత్వమున మహావీరము గావించి అనేకపూరితముల వారాధనమునకు కాంతినిచ్చియున్నాడు. నాటినుండి జిల్లామంతయు నిర్భయముగ నిరంతరప్రచారమును చేసిజిల్లామధికారులవృత్తికి బోయి ఆసహాయయోగ్యులగు నవలించి నిరంతరకారము యొక్క దండనభానోద్దేశమును భగవంతునియందు.

భారత స్వరాజ్యమునకు సర్వమతసహాయముయొక్క యావశ్యకతను గుర్తించి హిందూమతమునీను సమైక్యతనునకు దాము చేసిననకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము. తిరిగి తాము కార్యదీక్ష వహించి పూర్వమునలేనే ప్రచారము చేసి మమ్ముల నందఱను కృతార్థుల చేయ ప్రార్థించుచున్నాము.

కాకినాడ శ్రీలక్ష్మీకల్యాణ సంఘమువారు సమర్పించిన సన్మానసత్రిము

- క|| శ్రీకర్ణుని కరుణ నీ కెత్తు.
- దీ కరణిని స్వాగతము నీ గంటిమి మా ప్రాకృతముకృత కళామన
- లోకమిత విశుద్ధకీర్తి గుది! మల్పాంబా!
- సీ|| పితృపుత్ర మూనినమామము నేడు
- పూర్వభాగ్యావ్యాపి బొల్పుచుండే
- నీ యుద్ధయంత్రమున కేదాంధ్రమండలం
- బహుమాన విఖ్యాతి నలరుచుండే

నీ జరి వ్రాస్తాను నిష్ఠాభివృద్ధియు
కార్యరూపం బొంది వ్రాసుచుండే
నీభవమున మానీయ మానకజన్మ
ఫలము ప్రబోధమై పరమయందే
స్వాగతముయ్యె నమ్మ! నీ యాగములు
స్వాగతము భర్తృచారిణీ! స్వాగతము
స్వాగతము! త్యాగరూపిణీ! స్వాగతము
స్వాగతము కర్మయోగిణీ! స్వాగతము.

- క|| ఆత్మీయదీక్ష కల్యాణ
- భక్తులు మొదలించి దేశభక్తి బుధుత్వ
- మోక్షముగొంటి విది కన
- కామరూప జగతి లభితమయ్యెను దన్తీ!
- సీ|| తిరిగివచ్చునభి దివ్య ప్రకృతి
- సత్కర్మలక్షణముల సలిపి సలిపి
- నేదవాక్య పురాణ వివిధాస్త్రాధ్యయ
- కరవాక్యభాష్యుల గరిసి గరిసి
- మక్తి సాధనపరా సక్త చింతనమున
- జిత్తులయి దపులంగ జేసి చేసి
- గాంధీ మహాత్ముడు గల నెడి ప్రత్యక్ష
- దివ్యయోగ సమాధి దలితేలి
- సీ|| తుదివ వారిజననీలయందు వెనకమాది
- లోకసంగ్రహార్థ మిపుడు లోకవంశ
- సంకరించుచు నుంటివి సాగుముగి
- స్వాగతము స్వాగతము నీకు స్వాగతము.
- క|| ఆస్థాత్మిక శతదర్శి
- గర్వముల కరకు గొనక కాంక్షనిలో
- ప్రకృత మావరించితి
- కష్టత్రాణకేత సుమాల సంకుము తన్తీ!

శ్రీయుత పాన్స గంటిపిరాస్వామి గారి కేసు

వారం టు పంపుట

కాకినాడ జగన్నాథపురమున పాన్స గంటి పిరాస్వామి గారికి కరకర్తమును ప్రకటించి జైలులోకి పుత్రికలో వివరింపబడిన అది రాజ్యద్రోహకరమని ఆయనపై కేసుచేసి సమనుప:పగా యీ నెల 7 వ తేదీన జరిగిన విచారణ కార్యము రాజేదు. ఆసమయము రిజిస్ట్రారువారు తిరిగివచ్చి జేసెను. "గంధమును శిక్షించుడు. కేసు కొర్రుపు నమ్ముటకు ఖర్చు 50 రూపాయలను సలహా పుచ్చుకొని పోలీసులకు శిక్షించుటకు 500 రూపాయలును పంపు" దని ఆ ప్రత్యుత్తరువైన నొక కేసు నవ్రాసెను

7-వ తేదీ ముద్దాయి రాంయన మేజిస్ట్రేటు వారం టు జారీచేసి 14 వ తేదీకి వాయిదావేకను. ఈపిరాస్వామిగారు కార్యకర్తల సభ్యుడు గాడు. స్వరాజ్యమును స్థాపించుటకు, పన్నుల నిషేధమును, అహింసా కేంద్ర తెలుగున నొక ప్రకటనమును ప్రచురపరచెను (స్వ)

కాకినాడ ప్రకటన

పిరిసిపాయికి 4 యకరములు

80 సెంటులూమినిచ్చుట

శ్రీయుత మండలముగడుగు గారి లై సెన్సుకు గూర్చిన సంభాషణ ముగిసి పిమ్మట పటాలమునుండి కంపి చేసుబడి వచ్చిన పిరిసిపాయికి ప్రాకమగారు 4 యకరముల 80 సెంటులూమి నిచ్చెను. "దొరకనమువారు తమమిత్రులను కరులను గూడ మరలను, నేడు జరిగిన చెందువిషయముల నిందులకు నిదర్శనములని" కలకత్త (వేగముగా నుడివిరి) (స్వ)

మొనూరు వరదాచారి శారదా భియేటరు

కరుల నాటకము

ఈనెల 10 వ తేదీ కనివారమునాడు రాత్రి 9-30 గంటలకు పిరు రామయ్యభియేటరులో కరులనాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

జగన్నాథ భక్త సభాసభ్యులు:—వై సభాపరి యామూల్యమున 11-వ తేదీ ఆదివారంసాయం కాలం 4 గంటలకు పాటకవేలి జరుగును. ముదికొండకు వాస్తవ్యులగు వెంకటరామ అయ్యగారు గొర్రెపాటు, సేతువు వాస్తవ్యులగు మురళి శయ్యగారు ఫిడెలు వాసురుడి వాస్తవ్యులగు బొగ్గరాజ ఆయ్యగారు మృదంగము వాయించెదరు.

అకాలీవీరుల చేతి సొలలనుండి విడువవలయును

పంజాబు శాసనసభ వారితీర్మానము

అనధికారసభ్యులు ఆమోదించుట

ప్రభుత్వము వారు ప్రతిఘటించిరి కానియోడిపోయిరి

(ఆ సోసియేటెడ్ ప్రెస్ వార్త)

లాహోరు, మార్చి 9.—నేటిదినము పంజాబు శాసనసభ సమావేశమై పునరావగాత్ర కైదీల విడుదల విషయపు తీర్మానము చర్చకు వచ్చినది.

తీర్మానము

గుర్ఖాబాగ్ విషయమునకు, కృపాణముల కేసులందును గుర్ఖాబాగ్ సంస్కరణోద్యమము విషయమునను నిందితులుగా పరిగణింపబడి చెరసాలయందు నిర్బంధమున నున్న వారల నెల్ల కక్షలు మేరదలిచేయవలెనని యీసభ వారు ప్రభుత్వమువారికి సలహా నిచ్చుచున్నాడు.

సర్దారు రాంధీర్ సింగుగారు

సర్దారు రాంధీర్ సింగుగారి తీర్మానము నుపపాదించుచు గుర్ఖాబాగ్ కేసులయొక్క చారిత్రమంతయు చక్కగ వివరించుచు, అందు ఆకాలీలయొక్క సదుద్దేశ్యములనెల్ల నిరూపించుచు నిట్లు చెప్పిరి:—ఆకాలీలు గుర్ఖాబాగ్ లు మహా యుద్ధము అనినతికర కార్యములకు నిరసముజూపి ప్రతిఘటించి తమసామ్రాజ్యమును తాముపొంద మాత్రము కష్టపడిరిగాని ప్రభుత్వము వారికి కష్టము భావమున గాదు. ఇతియగాక యిది కేసులను మరల విషయమును సమర్థముగనుటచే, ప్రభుత్వమువారు సరియగునట్టియు, ధర్మబద్ధమగునట్టియు తీర్పునొసంగజాలనియెంచి, వారికి కష్టమొసంగక తమకలహముల తామే పరిష్కరించుకొనుటకే వారు ప్రయత్నించెడిరి. ప్రస్తుతము కైదులను పోయిన వారిని చాల మార్కులకు, గొప్పగొప్ప విద్యార్థులకు, వారు దాదోపిషతులుగాని, కూనీలుగానికేసి కారాగృహముల పాలై యుండలేదు. తాముచేయునది మంచిజేయునది, తమ మతమున సంక్షింపబడక త్యాగ మేనియునేసే యెంతటి కష్టముల యందైనను మునిగి పోరాడలేదయినను పరిత్యాగవేషముననే వారు జేయుటకు సిద్ధులైరి. అట్టి నిరసరాధుల కారాగార విముక్తులు జేయుట ధర్మమార్గము, న్యాయమార్గమనవలయును.

మియాజ్ నానవాజ్ గారు

అతల మియాజ్ నానవాజ్ గారు తీర్మానమునకు అనుకూలముగ నిట్లు ప్రసంగించిరి:—నేను తీర్మానమును స్వగత్యుత్సాహముగా బలపఱచుచున్నాడను. అది నావిధియైనది. అది ప్రతిసభ్యునియొక్క విధియైనది. లాభదాయకము సంక్షింపబడు ప్రజలభివృద్ధిని గూడ నే నెఱుంగుచును. ప్రభుత్వమువారిని ప్రజలకును సంక్షుభ కారకములగు మనస్థాపనలెల్ల తీర్చి శాంతి ధర్మస్థలములందు నెలకొల్పుటకు వనవిధియై యున్నది గుర్ఖాబాగ్ నందు మరల విషయమై ధర్మబద్ధముగ నాచరించుచున్న కారణమున కారాగృహ నిర్బంధితుల నభివృద్ధి చేయుచు నిరసరాధులను తక్షణము విడుదలచేయవలెను. ప్రభుత్వము వారు యిట్టి మతసమన్వయ పరిష్కారములందు జోక్యము కల్గించుకొని నది భాగ్యము గాదు. మహాంతులు గుర్ఖాబాగ్ లు నుచు చాల నీతి విదురులై, ఆ న్యాయముగ పరిపాలించుచున్నారనుట నిర్వివాదాశ్చయము. ఇతియగాక చిరకాలగ క్షమాగుణ పరస్పర మైతికి ప్రభుత్వమువారు నిష్కలహమున కుండొల్లించుకొన గూడదు. ఆకాలీనిష్కలము వ్యవసాయశ్రుతి యందు చాల ప్రజ్ఞావంతులు. రణరంగములందు న్యాయితై ప్రాణములనేని త్యజించి పోరాడు ధైర్యముగ మహా వీరయోధులు. అంగ్లేయుల ప్రభుత్వమువారికి అనేకమార్లు సంధిగాఢలందు సహాయపడి సంరక్షించినవారలు. అట్టి వారివైననా యిట్టి కఠిన పర్య ప్రభుత్వమువారు బూనుట. తక్షణమే ఆకాలీల విడుదల మంది.

శ్రీరాలియారాం గారు

తరువాత శ్రీరాలియారాం గారు ప్రసంగించిరి:—పాశ్చాత్యుల నెట్టికి ప్రాచ్యజనుల మతములను గ్రహించజాలరు. అనియోధుడను ప్రధానముగా భారతదేశము

మత సర్వస్వములకు బట్టినిల్వేభూమిది. ఆదేశమునందే గాని ప్రజాశాంతి తమ మతమును సంరక్షించుకొనుటకు తమ సర్వస్వము త్యజించి తమ ప్రాణములనే బలిపెట్టుటకు సిద్ధులగుటకు బాగ్ ప్రాకారములందు శాంతిమున నిలువబడి క్రతుభితి నిలెనె రుద్రాక్షక దౌర్జన్యరాశిత్యము ను కువ్యక్తము జేయుచు నిష్టతో కష్టపడినది ప్రపంచమున కొక నీతిపాతకమునైనది. నేను ఆకాలీనై జన్మించి యందు నేని, నిష్కలముగా నిష్కల సంస్కరణోద్యమమున జేరి, మనఃపూర్వకమున కష్టములు పడుచున్నాను.

రాజానరేంద్రనాథ్ గారు

పిమ్మట రాజానరేంద్రనాథ్ గారు చెప్పిరి:—నిష్కలము గుర్ఖాబాగ్ లు యొద్దను, మొన్న మొన్న అటు కారాగారములందును జూపిన మతావేళ కాంతభావమునకు సంభవమిట్లు నిజేనెను. ఇప్పుడు గుర్ఖాబాగ్ లు పరిపాలనను సంస్కరించుటకు మనము పూనుకొనిన యెడల, మన విధానములందు మనతో నిష్కలము కలయుటలేని విధమున తెలుకవలసిన విషయముగాదు. తాము గతసమావేశమున కల పోసి న రీతి ని మూతన గుర్ఖాబాగ్ లు కాసుము ప్రవేశపెట్టడంబడితే, ఆ విధానము సర్వములకు నామోదకముగ నుండవలయునని మనముతలచితిమేని తక్షణమే నిష్కల వారి సహాయము పొందవలయును. వారి సహాయము పొందవలయునని తక్షణమే ఆకాలీనిష్కలములకు కారాగారమునందే విడుదల జేయవలెను.

క్రేక్ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి

మెడియు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి క్రేక్ గారు ప్రభుత్వము వారిపక్షమున నీక్రింది సవరణ నుపపాదించిరి:—ఈ మిపుడే మన రాధములకై కత్తులైతొ అట్టి యపరాధములతో మరలపాల్గొనమని నాగ్రత్తము జేసినవారి నెల్ల విడుదలయెను.

సంజాన సుపాదించుచు వారిట్లు ప్రసంగించిరి:—నానకరణ చాల సమంజసమైనది. నిరపాయకమైనది. తాముజేసిన సేర వివరములు జేయుచు వారుమాటయిచ్చిన జాబును, ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు నిష్కలములను నుండవలయునని, ఎంత త్వరలో అక్షరముల విడుదల జేయుదుమా యని ప్రభుత్వము వారు తల పోయుచు నేయు న్నారు. ఇట్టి నిష్కలములగుడ జేయక నింకితుల విడుదలజేయుట చాల అన్యాయమని మిరచింపరా! న్యాయవిచారణ కర్తలచే బాగుగ నాలోచింపబడి, విశ్మయముగా నేరములని నిరూపింపబడినవారి విడుదల జేయుటయందలి, తీర్మానములకు ప్రతిపక్షముగ చాల న్యాయము కలవినవారే పునర్విచారణకేల పై కోర్టువారికి అప్పిజేయజాలరైరి. ఇదివారిదేదో, గత 70, 80 సంవత్సరమునుండి నిష్కలము ప్రభుత్వమువారికిని గల స్నేహితులను పునర్విచరించిన, నాకంటే సంతోషపడువారలు లేరు. ఏలాటి నిష్కలములకు లేక ఆకాలీయుల విడుదల జేయుటవలన ఆకాలీమీరు పునర్విచరింప సాధ్యమయ్యాలిందించవలెను. పునర్విచారణకు సంబంధించి జాతము, ఆకాలీలను విడుదల జేసినయెడల మితకక్షివారలు, ప్రభుత్వమువారు జంతువునైనదియు బలహీనత జెందివారనియు లెంచెదరు. ఈయనల యందలి సభ్యులు చాలయాలోచనపూర్వకముగా మెలంగవలయును. నానకరణ నామోదించిన తమకట్టి చిట్కలుండవు “మేము మిజోలికరాము, మిజోగాదాలు మిజో తీర్పుకొనుచు మియియును నచ్చిట్లు మిరాచరించుడు” అని ప్రభుత్వమువారు జెప్పి జేతులు కట్టుకొని నిలువబడవలయునని మిరు తెలుపుచి. ఈవిధానము ననుసరించితిమా మరల యొక నానకరణమును ప్రధమ సంధివించునేమో. మరలయొకతూరి గుర్ఖాబాగ్ లు విగ్రహముల స్వాధీనముకొనుటకు దౌర్జన్యమునయోగింపబడును. అప్పుడు నిష్కలముగా రక్తపాతమునకు నులభ్యమార్గము లేకదును. నిష్కలముగా ఉచితముల దౌర్జన్యముచే ప్రపంచములు బహిరంగముగ నొసంగబడెను.

ప్రజాశాంతికు లెంతవైతికమార్గాలంబులేగాని, యెంతవైతికమార్గాలంబులేగాని, యెంతవైతికమార్గాలంబులేగాని, వారియనుచు అన్యాయములను పాటించు. దౌర్జన్యరాశిత్యము వారికర్థము కాదు. వారు విప్లవమును పురికొల్పుచు, రక్తపాతకములగు నుద్యమములకు ప్రజలను నావేళపెట్టుదురుగ మొన్న నే ఆటోమజిల్లాయందు నొక నిష్కలమును ప్రసంగించుచు అంగ్లేయుల పొట్టలను కత్తులతోపాడిది రక్తము వరదలు వరదలుగ పారించవలయును. అని తీర్మానము పల్కినది. ఈకోతుల కరిపాలనమును మనము పారదోలవలయును. ఆ నిమిషము కక్షి ప్రచారములకు ప్రబోధించెను. ఇప్పటి ఆందోళనములలో ప్రభుత్వమువారికి ప్రతికక్షి యొక్కటికలదు. ఆ కారణమున కైదులను నిష్కలములు లేక విడుదల జేయుటకు ప్రభుత్వము వారి పక్షమున నాలరు. ఈ నానకరణ యొక పక్షమునకు, తోసి పుష్కలము మిజోతులలోనున్నది. చక్కగ నాలోచించి ప్రభుత్వము వారికి మిజోతులకు సలహా నొసంగుడు. ఇప్పటికే యీ రాష్ట్రమునందు ప్రజలముగనున్న సాంఘిక విభేదములను గుర్తించినవిధ్య ప్రభుత్వమువారి స్థానమువిషయపక్షమున జేయు విధి మిజోతుల దౌర్జన్యమునకు, ఆక్రమణములకు దారిమిచ్చునందను, కోర్టు వారి తీర్మానములపై గౌరవము కల్గజేయవలెను, తాము సలహా నియ్యవలయును అని నేను జేతుకొనినది.

మరికొందరు సభ్యులు

పిమ్మట పండిత గణపతిరాయగారు క్రేక్ గారి సవరణను యెదిరించిరి. పండిత బాలకృష్ణ రాజమూర్తిగారు అనుకూలముగ ప్రసంగించిరి.

సర్దార్ రాంధీర్ సింగుగారు

సర్దార్ రాంధీర్ సింగుగారు లేచి యిట్లు ప్రసంగించిరి:—ఈసవరణ చాల అన్యాయపరమైనది. ఈసవరణను నాతిర్మానమున బొందుకలదని, దానిని కాసుసభ్యులు ఆమోదించియు యొకటియే ఆమోదించక పోయినను దిశలే. నిష్కలములకు లోబడిన కారాగారములకు నేర మననది చాల అధర్మము. అందున తాము యీసవరణకు సమ్మతి నియ్యకదని జేడికొందును.

సర్దార్ భక్తవార్సింగు

పిమ్మట సర్దార్ భక్తవార్సింగుగారు యిట్లు చెప్పిరి:—నిష్కలములకు నిష్కలముగ జేసిన యేమనబడుగాని యీసవరణ నామోదించెను.

సర్దార్ మేయార్డుగారు

తరువాత సర్దార్ మేయార్డుగారు యిట్లు చెప్పిరి:—సభ్యులు క్రేక్ గారి సవరణకు కృతీకరపడుటవలన మరల తమ దౌర్జన్యపుతము లగు నట్టిజనుల జేయుటకు సాహసించుడి యని ప్రజలకు బోధించినవార లగుదురు. (లేదులేదు) ఎప్పటికి ప్రభుత్వము అన్యాయపరుడయెదగుడ న్యాయ మార్గాను సాచమగు చర్య తీసికొనును. 1922 సంవత్సరము జనవరి మాసముననే బైటిలను నిష్కలములు లేక విడుదల జేయుటయనని ప్రకటించితిని. ఆందోళనము మోచి, వితిమిరి యుండుట చేతనే, అణగుటకు తలచేతకాక ప్రభుత్వము వారు ప్రైవీటు లదిని ఆకేటలు లెంచిరి. అప్పుడు ప్రైవీటు విదేశీన నాటి నుండి, దౌర్జన్యమును పురికొల్పుచు నున్న సములు చలలేనెను. ఆక్రమము, అన్యాయము ప్రబలెను. కొన్ని నిష్కలములకు లోబడకనే ప్రైవీటు వరదలవలయునని నే నెల్ల ప్రభుత్వమువారికి సలహా నిచ్చితిరా యని చి:త్తిలితిని. ఇంక ఆకాలీల దౌర్జన్యము అణగలేదు. కొరికోబులకేమెదో, కొరికోమంది ఆకాలీలు ఆయుధములను యొగిదితలుపులు బ్రద్దులకొట్టి ఆయుధములనెల్ల సమహించిరి మనమువినినది. సభ్యులందరుజేరి ప్రభుత్వమువారి పరిస్థితి చాల విషమమున నున్నారా? ఏలాటి నిర్బంధముల కొప్పుకొనకయే ప్రైవీటు విడుదలజేసి, భరల నాందోళనము ప్రబల జేయుచు న్నారా? అదియే నిశ్చయమైన తమ బలములగుడ సిద్ధముకొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి 7 దుని జుకలెను. మిజోతులను కాంతి భంగము వాటిల్లును. సంగమము ప్రారంభమగును. రక్తపాతమునకు మార్గములు ముకరమగును వీనినే ప్రభుత్వమువారి పడవలందరిగాని వానిని మిరు ప్రబలజేయుకై తోడ్పడెదరా?

ప్రభుత్వము వారి రోడిపోవుట

పిమ్మట సవరణ జేయునకు బెట్టుగా 28 మంది మాత్రము అనుకూలముగను, 33 మంది ప్రతిపక్షముగను సమ్మతుల నిచ్చిరి. అప్పుడు సవరణ పిగిపోయినదని తెలుపబడెను.

తీర్మానము ఆమోదించునట్లేదు

మూలతీర్మానము జేయునకు బెట్టుగా, ప్రభుత్వసభ్యులు మాత్రము ప్రతిపక్షముగ సమ్మతుల నిచ్చిరి. అనధికారసభ్యులు అనుకూలపడిరి. అనధికారసభ్యుల హద్దుమాచక కరతాళధ్వనములమధ్య తీర్మానము గెల్చినదని ప్రకటించబడెను. సభ ముగిసెను. మరల రేపు సమావేశమగును.

ధర్మపాబల్యమును గుర్తించుట దుస్సము. నిజముగా సిక్కుజాతివారై వరదను, క్రైస్తులగు సనాతనామోద్యమజాలరని, సర్దారు భక్తవార్ సింగుగారు జవాబిచ్చిరి. ఆర్థికసభ్యులగు సర్ జాన్ మెయినార్డుగారు క్రైస్తులగు సనాతనకనుకూలముగా వ్యవహరించుచు, అసంపన్న ప్రసంగము గావించిరి. శాసనసభ్యులు మాత్రము, అధికారుల బెదరింపులను లక్ష్యపెట్టక, క్రైస్తులగు సనాతను నిరాకరించి, సర్దారు రాంధీరుసింగుగారి తీర్మానము నామోదించి, తమ ధర్మమును నెఱవేర్చిరి. ప్రభుత్వ సభ్యుల ప్రతిపాదనముబట్టి, అనధికారసభ్యుల తీర్మానమును వారు ఆచరణలోనికి దేరవట నిశ్చయము. కాని, అకాలిలకే జరిగినదము గలిగెనయ్యు, కంబు అధికారులలోడి పోయిరినియు ప్రపంచమునకు వెల్లడిగాకమానదు. వీరు తమ సంకుచిత హృదయమును వెల్లడిజేసి, అకాలిల త్యాగశీలమును గ్రహింపనేరక, వైతికముగ నోటమి గాంచినది, పంజాబు శాసనసభా కార్యక్రమము చాటుచున్నది.

జర్మనుల సాత్వికనిరోధము

జర్మను ఛాన్సలరు గ్యూటోగారు రీచ్ స్టాగ్ లో ముచ్చటించుచు, సాత్విక నిరోధమును తాము తుది వరకును కొనసాగించెదమనియు, నిరాశు ధమగు జర్మనీని సాయుధ మగు ఛాన్సు జయింపజాలదనియు, విజయము గలుగవరకు జర్మనులలోని తోతాధలనన్నిటిని భరింపవలయుననియు హెచ్చరించిరి. ఫ్రెంచివారు మరల కొన్ని ప్రదేశముల నాక్రమించుచున్నట్లు. కాని, బోనర్ గారు చెలిపినట్లులరూరు అక్రమణమువలన ఫ్రెంచివారి కెట్టిలాభము గలుగుటకు మారుగ, పెక్కునష్టములు సంభవించెను. ఫ్రెంచివారు తమ పై న్యాయములను వృద్ధిజేయుచున్నను, జర్మనుల నిశ్చయ మిందువలన వృద్ధియగుచున్నదిగాని, తరిగిపోవుటలేదు. సాత్విక నిరోధమువల్లన తమకు విజయము గలుగనని, జర్మనులకు నిశ్చయ మేర్పడినది. తమ ప్రయత్నములు విఫలమగుకొలదియు, ఫ్రెంచివారి రోషము పెరుగుచున్నది. కాని శుభబలమున కన్న ఆత్మబల మధికమని ఫ్రెంచివారు గ్రహింపవలసిన తరుణము రాకబోదు. యధమునకు ప్రత్యామ్నాయ మింకొకటి గలదని జర్మనులు యూరపునకు నిర్దర్శన పూర్వముగ చూపగలిగిరి. గాంధీమహాత్ముని సంబోధనము, ఖండాంతరములకు వ్యాపించి, పాశ్చాత్యులను నైతికము ప్రేరేపించుచున్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులను గ్రహించుచో, హిందూ దేశము ప్రపంచము నుద్ధరింపటకు చాలియున్నదను నన్యకము మరింత బలపడును. అనన్యకము సార్థకమగుగాక!

దువ్వూరు సుబ్బయ్యగారు

దువ్వూరు సుబ్బయ్యగారు నిర్బంధ విముక్తురాలై, మరల కార్యరంగమున ప్రవేశించినది. రాజ్యాపేంద్రవరమునందేమి, కాకినాడయందేమి, ఆమెకు జరిగిన సన్మానగౌరవములు ప్రజల కామెయెడగల ప్రేమను చాటుచున్నవి. కారాగృహ నిర్బంధము వలన ఆమెయొక్క హా మిసుమంతయు మొక్కబోవలేదు. ఎప్పుటియట్లునే పాటుబడుటకు ఆమె మరల నిశ్చయించినది. ఇయిలులోనుండగ అధికారుల మె ననేక విధముల నిరుత్సాహపరచిరి. ఆమె నిశ్చయమును మరల్చజూచిరి. జామీనిచ్చి వెడలి పోవునట్లుల బ్రయత్నముచేసిరి. కాని ఆమె ఇంచుకొనియు చలించక, నిర్బంధమును పూర్వముగ ననభవించి వెలుపలకువచ్చెను. ఇట్టి శౌర్య ధైర్యములను అద్భుతమగు దేశభక్తిని, కనుబడిచిన సుబ్బయ్యగారు ఆంధ్ర జాతి

కలంకార్యపాత మగుచున్నది. ఇట్టి దేశభక్తులుగల ఆంధ్రదేశపు భావిభాగ్యదమును గూర్చి శంకించుట కవకాశముండునా? దేశమాత బాధ్యమును బోగొట్టుటకు, స్త్రీలెలుల తోడ్పడగలరో, సుబ్బయ్యగారి నిదర్శనము తెలుపకనే దెలుపుచున్నది. జాతీయ పరిణామమునందు పండిగదశ యరుదెంచిన యీ తరుణమున, సుబ్బయ్యగారు మరల సంచలనము గనుపరుపగలుగుట, యాంధ్రదేశభాగ్యముని చెప్పువచ్చును.

న్యాయ: కార్యనిర్వాహక శాఖల విభజనము:

జస్టిసుపత్రిక న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖలను విభజించు విషయమై విచారణ సలుపుట కొకసంఘమును మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు నియమించిరిని నిన్నటిదినము తెలిసియుంటిమి. న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖల విభజన విషయము నిన్న నేడుదయించినదిగాదు. కాంగ్రెసు బుట్టినప్పటినుండియు, ఈ విషయమై ఆందోళన జరుగుచు నేయుండెను. ఇట్టి ప్రధాన సంస్కరణము నాడేపించువారుందురని యూహించుట కష్టము. కాని నిన్నటిదినము జస్టిసుపత్రిక ఈ విషయమై వ్రాయుచు, హిందూ దేశమును అందు ముఖ్యముగ మద్రాసు రాజధానియు ఈ సంస్కరణమునకు తగియున్నదాయని, శంకించెను. హిందూ దేశమునందు మొదటినుండియు ఈ శాఖలు రెండును కలసియుండెనట. న్యాయవాది వృత్తియందును, న్యాయశాఖయందును బ్రాహ్మణులే విస్తారముగ నున్నారు. రెండు శాఖలను విడదీసిన, బ్రాహ్మణ ప్రాబల్యమధికమగునట. జస్టిసుపత్రికాభిప్రాయములు, జస్టిసు వత్సాభిప్రాయములగుచో, నివి ఎంత సంకుచితములా, అభివృద్ధి కెంత ప్రతికూలములాయూహింపవచ్చును. కార్యనిర్వాహక శాఖ నుండి న్యాయశాఖను విడదీయుట కింకను తరుణము రానిచో, స్వపరిపాలనమున కేనాటికి తరుణమే తెంచునో తెలియదు.

బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు

రేవటిదినము, నెల్లూరుమండల నాయకులగు బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు కడలూరు యెట సాలనండి విముక్తులయ్యెదరు. ఆంధ్రనాయకులొక్కొక్కరు నిర్బంధవిముక్తులగుటచే, సత్వర కార్యసలసిధికి వీలుగలుగుననుటకు సందియము లేదు. దేశప్రముఖులను నిర్బంధించి సంతమాత్రమున, నికరభోగ్యమము చనిపోవునని దలచినవారికెంతయు ఆశాభంగము గలిగియుండును. నిర్బంధములవలన స్వాతంత్ర్యత్రయము నెల్లూరునని దలచుటకన్న ప్రమాదము వేరొకటుండబోను. వాక్యాంతర్యమును నిరోధింపవచ్చును. శరీరమును బంధింపవచ్చును. కాని మానసికోత్తేజమును నిరోధింప నవేరికని తత్వముగాదు. ఆంధ్రనాయకులు తపమునర్చి, ఎక్కువరే క్రిని సంపాదించి, దీక్షాసంపన్నులై, దేశమధ్యమునకు విచ్చేయుచున్నారు. వీరిరాక నలన, ప్రజల కుత్సాహమును, అధికారులకు నిరాశయు గలుగుట సహజము. కాని, అధికారులు మరల దండనమార్గమునే అవలంబించి, స్వాతంత్ర్యసిద్ధి నాటకపరుప నెంచుచో, ఇంకను ఎక్కుడు అపజయము వారి నెదుర్కొనక మానదు. దండన మార్గము నవలంబించి, అధికారు లిదివరకు విఫలమనో రిథులయిరి. ఇకనయినను వీరు ప్రజలతో సమాధానపడి, వానిమనోరథము నిడేర్చుట వివేకము.

పంజాబు ప్రభుత్వము

పంజాబు శాసనసభలో బడ్జెటుచర్చ జరుగుచున్నపుడు, అనధికార సభ్యుల విమర్శనములకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, ఆర్థికసభ్యులగు మెయినార్డుగారు పంజాబు ప్రభుత్వ దృక్పథమును వెల్లడిజేసెను. ప్రభుత్వ విధానమును మార్పుటకు వీలు లేదనియు, లా, ఆర్డరులను పోషించుట అవసరమనియు ప్రభుత్వపద్ధతిని మార్పుట సులభమయినను ప్రస్తుత సందర్భము లిందుల కనుకూలించవనియు, దెలిపిరి. సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారి కాలమునుండి నేటివరకును, పంజాబు ప్రభుత్వము ఒక్కరితగనే ప్రవర్తించుచున్నది. అకాలి వ్యవహార సందర్భమున, పంజాబు ప్రభుత్వము గనుబడిదిన విదితదృష్టి నాగరిక ప్రపంచము నంతను ఆశ్చర్యమున ముంచెను. ఓడ్డయరుగారి నాటిపరిస్థితులు తొలగలేదని దోచెను. నేడు మరల లాఠియు విగ్రహము సందర్భమున, వారు ప్రవర్తించుచున్న విధము వెనుకటిమార్గమున కనుగుణముగ నున్నది. లాలా దుని చెంచుబోలు నాయకులను మరల నిర్బంధించుటయు గాక, వారిని సంకల్పతో కోర్టుకు రప్పించుటబాధ, పంజాబు ప్రభుత్వహృదయము మారలేదని స్పష్టమగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో, మెయినార్డుగారి వాక్యములగాంచి ఆశ్చర్యపడ నవసరములేదు.

స్థానిక వార్తలు

శ్రీ ఆనందకృష్ణ వినోదసభ:—ఈసభ వార 10 వ తేదీ కినివారము రాత్రి 8-30 గంటలకు గ్రాంథుధియేటలో, హాల్ క్లండ్ నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

గొప్ప సంగీతసభ:—ఈర్పి 11 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-15 గంటలకు గోక్షేహాటలో సంగీతసభ జరుగును.

ఆర్. కె. డబ్ల్యు. థాన్. గా. ప్లాటు-ఆర్. వారాయణయ్యగారు ఫిడేలు ఆర్. భాగవతేశ్వర్ గారు మృదంగము, పిరుముళ్లు యను సోదరులు. తిరువనంతపురము కాపురము. 1912 లో మదరాసునది కచ్చి సభ్యుల సంతయు నానందపరకలు జేరినది.

బేబీ క్యాలెండరు:—దంకొక్క చికిత్స కేయైద్యులగు డాక్టరు హెచ్. వెంకటరావుగారు (26 ఆదియపు నాయకవిధి బాండ్లుపున) పంపిన బేబీ క్యాలెండరును కృతజ్ఞతతో సందికొంటిమి. కనికరమునందేమి దంకొక్క కుటుంబమునందును బాలని ముఖని కాప మెటులుండనో, అట్టి బేబీ కంకిమగు కిశువు ముఖము క్యాలెండరుపై జేర్చబడినది. కాకింబును స్ఫుటముగ దెలుపబడినది.

పదేంద్ర బాలుని అసమాన గానకౌశలము

మాస్టర్ మనహార్ బర్మేగారు ఇతడు పదేంద్ర బాలుడు. అద్భుతగానకౌశలశాలడు. నూరు బంగారు పతకములను బడెనెను. ఫిడేలు, సితారు, పిని హార్మోనియం, కేబుల్, మృదంగం, జలచరంగం మున్నగు 15 యి ముఖ్యతములైన వాయిద్యములను నేర్చుకొనెను. పాశ్చాత్యగీతములను హిందూసాసీ గీతములను బడె పాడును. ఇతనిసోదర కన్యావర, వాబాయి అను చిన్నబాలిక గూడ నిలనితో కలసి పాడును. పై నూరు, అభిమతరాజుగారు మున్నగు సంస్థానాధిపతులను పండితుడగు హామోహములవాళ్ళ (శ్రీ 3) సరోజినీ దేవిగారి మున్నగు దేశీయ నాయకులును, మరి పెక్కుమందియు నితని పాతకముల నొసగిరి. ఇతడు హిందూదేశమునందంతటను సంచా నుచు నెను. ఇక పాశ్చాత్య ఆమెకాదేశములను గూడ క్విరలా వెళ్లెనన్నాడు. ఈనెల 10 వ తేదీ ఆనగా రేపు 10 9-30 ను 12 గంటల వరకుండిరము నీ కాలపాలికావిద్యాంశుల గాన జరుగును.

అటంకములన్నియును వానిని ఎదుర్కొని పనిచేసి, భారతీయమహాసభను జయప్రదముగా జయపుటకు చేరుచున్నామని నుడివి.

శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు సుబ్బారావుగారు

(వీరు కాకినాడలో మంచి వ్యాపారవాడును, హైకోర్టు వకీలును, పురపాలక సంఘసభ్యులును నైయున్నారు) ఈ కలెక్టరు పేరు చెప్పకుండా ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగురించి శ్రీమంత్రిరావు బుచ్చిగుండరరావుగారు మీకు చెప్పియుండిరి. ఈ పరిస్థితులను గురించి నేను, రామసోమయాజులుగారును, కామేశ్వరరావు గారును యింకను మరికొందరును ఆలోచించుచున్నాము. నిరంకుశోద్యోగులు గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా కాదు, మాజిల్లా మేజిస్ట్రేటు (ప్రభుత్వపదతి (లేకవిధానము)) అంటే యేమో "ప్రభుత్వము" అంటే యేమో భేదములేకందాచూచుచున్నాము. అన్నపూర్ణయ్య గారి కేసులో అందునుగుర్చి చెప్పబడినది ఈవారము "యన్ ఇండియా" పత్రికలో వివరములుబడి యున్నది. ఇంకను యితర మదరాసు పత్రికలలో కూడ అందును గుర్చి వ్రాయబడినది. ఎవరైనను సరే, ఈ కోర్టులకు లెనవారం దరును పోలీసువారు, జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, న్యాయపరిశోధకులు, గవర్నమేజిస్ట్రేటు మున్నగు నుద్యోగులందరూ తామే గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారినియు తమఅజ్ఞల నిరాకరించుటయే ప్రభుత్వమువారి అజ్ఞలనుల్లః ఘోషించుట తలచుచున్నారు.

నిన్నను జరిగిన ఒక సందర్భము ఏమో చెప్పెదను. కాంగ్రెసు అనగా ఈ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు బ్రాకెన్ గారి కెటువంటి అభిప్రాయమో యిందువల్ల తెలియను. కాంగ్రెసు, లిక్ స్వరాజ్యనిధి, సహాయనిరాకరణము, కాన్సోల్టేషను యివన్నయు ఒకటే, అని ఆయన ఊహించుచున్నారు. కాంగ్రెసులో అందరకు అవకాశమున్నది. మితవాదులు, అమితవాదులు, లాఠులిస్టులు, సహాయనిరాకరణవాదులు, జాతీయవాదులు, బ్రాహ్మ సేవకర్తలు మున్నగు అన్ని విధములైన అభిప్రాయముల వారికిని కాంగ్రెసులో స్థానమున్నది. మాజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు అనుకోనుటలేదు. కొంతమంది వకేళ్లపనుట వైవిధ్యముగా కోర్టులో ఆయన చెప్పినారు. ఆయనకు కాంగ్రెసు అనగా పూర్తిగా తెలియదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వమును పడగొట్టుటకు యీ కాంగ్రెసు ఏర్పరుచుచున్నట్లు ఆయన అనుకొనుచున్నారు.

భర్తృసమృత్తులగు కాంతిపద్ధతు లన్నిటికెల్లను భారత దేశములోని ప్రజలు స్వరాజ్యమును పొందుట భారతదేశీయ మహాజనసభయొక్క యద్దేశము అని కాంగ్రెసు మొదటి నిబంధనలో చెప్పబడియున్నది. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు అని చెప్పటం తప్పు అని ఎవరును చెప్పలేరు. కాని బ్రాకెన్ గారు ప్రస్తుత ప్రభుత్వమును పడగొట్టుట అని చెప్పిచున్నారు. స్వరాజ్య మనగా నేమో ఏవిధముగా మందునో ఏమియు నిర్ణయించబడియుండలేదు. కింగ్ జార్జి గారు డ్యూక్ ఆఫ్ కాన్వాలిట్ గారి వ్యాసా మంటాగూ చెల్వొప్పుకొత్త సంస్కరణ చట్టప్రకారము క్రొత్త కానస సభలను తేరచుచు హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యము వచ్చుట యే తన కోరిక అని చెప్పియున్నారు. ఈ జిల్లా మేజిస్ట్రేటునకు ఒక్క అవకాశము కల్గినది. సహాయనిరాకరణవాదులు సామాన్య ఉప వ్యాసము లిచ్చినప్పుడు వారిపై కేసులు పెట్టగా వానిండుగొంతుకై కట్ట పోవుచుండుటచేత తమ యిష్టము వచ్చినట్లు అనుకొనుచున్నారు.

కాంగ్రెసు జయప్రదముగ జరుగవలెనంటే మేముకట్టి కోరుచున్నాము. కొంతమంది కాంగ్రెసు ప్రచారమునకును, కొందరు కాంగ్రెసు అవ్యవసానికమువారిని నిమిత్తమును ప్రత్యేకముగా ఏర్పడి పనిచేయవలెనని మేము కోరెదము. ఎత్తుకు నైమిత్తము చేయవలసినదనియే చెప్పెదను. నేను వచ్చినప్పుడు చాలమంది వాదించుకొందురు. కాంగ్రెసునందు నమ్మకముండి వాదింపుకొనివారు కొందరున్నారు. వాదించుటకు స్పీడర్లు కావలసినమంది పనిచేయుటకున్నారు. అటంకములు కలిగించుటకు యీ ఫలమునందు అవకాశము లున్నది. బ్రాకెన్ గారు యిక్కడ యుండి మనకు ఒత్తుడు కలుగజేయకుండ చేయుడని విన్నవించుటకును మరికొందరు యీ జిల్లాకు అధికారిగా చేయవలెనంటే మున్నగు విషయములను ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగుర్చి ఆలోచించుటకును, మిగతా వచ్చే అధికారమున జయప్రదమని అనుకొనుచున్నాము. (కరితాకముధ్వజము) కరితాకధ్వజము కావు. మనము బ్రాహ్మణ కాపింపవలసినవిషయము. బ్రాకెన్ గారు 4 సంవత్సర కలెక్టరుగా నుండియున్నారు. కొందరివై మంచి అభిప్రాయము కొందరివారి వై అభిప్రాయము ఆయనకుండును. స్వరాజ్యాం దోళనమనను ఖద్దరు బట్టలనను ఆయనకు కోపము మొదలు క్రింద క స్వరాజ్య పతాకము ను కాలిక్రింద

పడచేసి త్రొక్కివేట్లు నమకు విశ్వాసము. ఈ కలెక్టరు గారిని యితరజిల్లకు పేసి మరియొకరిని యిక్కడకు రప్పించవలయునని మనము కోరుచున్నాము. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో భిక్షాభిప్రాయ మున్నప్పటికీ విడిచివేటిని చర్చించుటకు బహిరంగసభ జరుపబడును. ఆయన యిక్కడ కాంగ్రెసు జయపుటకు అటంకముకలుగజేయకుండ తగుతీర్మానమును మనముచేయవలసియున్నది. ఇట్టి అటంకములు కలిగింప జేసేటప్పుడు కాంగ్రెసు యిక్కడ జరిపించు విషయములో వైఫులవా రందరు వచ్చి తగుసహాయము చేసి జరిపించవలసి యుంటింది. ఆచ్యుతసూరిలో జయపుటకు అటంకము కలిగినప్పుడు వైఫులు స్వామికేంద్రానంద మున్నగువారువచ్చి జయప్రదముగా జరిగించినారు. కనుక కాంగ్రెసును జయప్రదముగా జరిపించుటకు అందరును తగు సహాయము చేయవలెనని కోరుచున్నాము అని నుడివి.

శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ రావుగారు:-

నేను యీ జిల్లాలో మూడువారముల నుండి కలెక్టరును చేయుచున్నాను. గవర్నమెంట్ గారికిని కలెక్టరుగారికిని పూర్తిగా పని కలిగించితిని. నుమారు పదునాడు సభలు జరిపితిని. ఇతర ఫలములకు గూడ వెళ్లిచూచితిని. నేను జూదినదానిని బట్టి శ్రీమద్బ్రాహ్మరావుగారు చెప్పినది నిజముగా నుండవచ్చునని తోచుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితుల కల్పించి నట్లయినచో అదే ఆంధ్రదేశమునకు మహాపకారమగును. ఇట్టినిర్బంధములే మనకు సహకారములను కలెక్టరు గారు కాంగ్రెసును సహకరింప నెంచునెడల ఆంధ్రదేశమంతయు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నదనియు నేనెఱుఁగి యీరాష్ట్రమున కార్యనిర్వహణ మొనర్చుటకు కంకణము గట్టివారనియు వాచెనంటున్నది. ఆత్మబలమును యీదేశములో నిరోధించవలెనని మొట్టమొదట కల్పనకర్త ప్రభువుగారును పిమ్మట కొంతవరకు రిజిండు ప్రభువుగారును ప్రయత్నించి వారన్నమాటలు వాచే ముగించుకొని వచ్చినది. అంతటి వారలే అట్లయిన సామాన్య ఉద్యోగి జిల్లా కలెక్టరు మరల అట్టి పనికీ ప్రయత్నించుట నిరవయోగమని నేను భావించుచున్నానని నుడివి.

శ్రీయుత యర్రమిల్లి మంగయ్యగారు (పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కార్యదర్శి)

శ్రీ లక్ష్మణరాజు సుబ్బారావుగారి కలెక్టరుతోనే వేకేథ వింపలేక. శ్రీమద్బ్రాహ్మరావుగారు నెలవిచ్చివేట్లుగా శ్రీ బ్రాహ్మ దొంగారు కాంగ్రెసు కాకినాడలో జయపుటకు అవకాశములు కల్పించు ప్రయత్నములో వున్నయెడల అట్టిదానిని గురించి కింద వెట్టుకొనుటకు అవసరములేదు. నిజముగా అట్టి ప్రయత్నమున్నయెడల అయ్యది మన జిల్లాకేసుకుండ ఆంధ్రదేశమునకు మహాదాహ్యముగా నెంచవలెను. ప్రస్తుతము దేశమందున్న నిరుత్సాహము మూర్ఖత్వ పోగొట్టుటకు ఇట్టి అవకాశమైనట్టియు అక్రమమైనట్టియు కార్యములు అధికారులచేయుట దేశములో మిక్కిలి అవసరము. అట్టివారు దేశమునకు మహాపకారము జేసినవారు గానునము పరిశీలించవలెను. బ్రాహ్మ దొంగారు మూతము ప్రతిరోధములు కల్పింప సమకట్టినచో, వారు ముఖ్యముగా ప్రపంచ చారిత్రమును, ఈ రెండు సంవత్సరముల హిందూదేశ చరిత్రమును కొంచెము నిదానముతో పరిశీలి, అట్టి నిర్బంధముల చివరకు ప్రభుత్వములు ఏవిధముగా పనిచేయుచున్నవో బాగుగా గుర్తించుటకు, మిక్కిలి వినయముతోను, మితభావముతోను ఈ సభావేదికనుండి మనవిజేయుచున్నాను. కాంగ్రెసు యీ జిల్లాలో జయప్రదమై అవకాశములు కల్పించుట సామాన్య విషయముగాను. నుమారు 80 సంవత్సరములనుండి కాంగ్రెసు జరుగుచున్నది. కాంగ్రెసుయొక్క లక్ష్యమును, ఏపార్టీ వారు గాని, ప్రభుత్వము వారు గాని ఆక్షేపించవలెనంటే. కాన్సోల్టేషనుమును, కాంగ్రెసును, ఒకటిగా భావించుట చాలతప్పు. అత్యుచుకొరకు అనేక విధానములు పెట్టుకొనవచ్చును. ఎవరును, ఏవ్వు. ఆపుజేయు కాంగ్రెసుకు ఇచ్చుట ఆపుజేయుటకు ప్రయత్నించుట సత్యమే అయ్యయెడల అది చాలసాహసము. ఇట్టి దారుణ కార్యములు సాగించినయెడల మన యుద్ధయమునకు చాలబలము ఇట్టి అక్రమముల నుండినప్పు ధర్మబలమే అకాలిల ధర్మసమరములో విజయము చేకూర్చును. ఇట్టి ధర్మబలము మనకున్నయెడల అధికారుల అవకాశము పెంకొనుటకు మనకు దేశమయొక్క సంపూర్ణ సానుభూతియు సహకారమును నుండును. ఇట్టి అవకాశములు వచ్చినచో మనము సంతోషపూర్వముగా స్వీకరించి ప్రతికారము చేయవలెను. అందరు తోడ్పడెదరు. అట్టి అవకాశములు చింతింపకుట బదులు అధికారుల కట్టికలంపులే కలుగుగాక యని మిక్కిలి కోరుచున్నాను. ఈ విషయమును మిరందరు ఇట్టి దృక్పథముతోనే చూచెడిది గాక యని నమ్ముచు యింతటితో విరమించుచున్నానని నుడివి.

శ్రీ కళా వేంకటరావుగారు

కాంగ్రెసు మహాజనసభను యిక్కడ జయపుటకు కలెక్టరు అవకాశములు కలిగింప ప్రయత్నించుచుండెననియు, అట్టి పరిస్థితుల విమర్శించుటకు సభజరిపెదమనియు, శ్రీ లక్ష్మణరాజు సుబ్బారావుగారు చెప్పియున్నారు. నిర్బంధవిధానమునకు మేము జంకము. యువకులము చాలమంది పనిజేయుటకు నున్నాము. కాంగ్రెసు సభను నిలుపుటకు వారు మార్కమును కార్చిననుసరే, సర్వస్వమును మేము సమర్పించుటకు యీయందల యంతకుల మొంకమాత్రము పెనుదీయమని మీయందరకు తెలియజేయుచున్నామని తెలిపి.

పిమ్మట ఆర్యభుడు కాంగ్రెసు యిక్కడ జరిపించవలసి నదిగ కొన్ని విషయములు చెప్పి 11-3-28 తేదీ ఆదివారము సాయంకాలం 5 గంటలకు ఆమెదానముననే ప్రస్తుత పరిస్థితుల గూర్చియు కాంగ్రెసును జరిపించుటకు గూర్చియు చర్చించుటకు సభ జరుపబడునని తెలియబరచిరి. సభ 8 గంటలకు ముగిసెను.

మైసూరు ఏ. వి. వరదాచారి రత్నావళి తియేట్రీకల్ కంపెనీ అందు శారదాభియోటరు లిమిటెడ్

(వశలకోరికనగునని బుధ, కనివారములకు రాత్రి 9-30 గంటలకు ఆదివారమునాడు మాత్రము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు మానాటకములు ప్రదర్శింపబడును. కాలము మార్పునుగుర్చి రాయలొయేటరువద్ద చూడగోరవచ్చు. ఈ నాటకములు తిరిగి ప్రదర్శింపబడవు. బి. ఎన్. మూర్తి, మేనేజింగు ఏజెంటు.

నోటీసు

గుంటూరు సబ్ జడ్జి కోర్టులో S. C. 282/22 వారి:- సంబూరు అప్పయ్య అందు (వతివారి:- కర్దేపల్లి కొలూనవరపు కొలూనావరకు యీ వెంబరువారి, ప్రతివాదిమీద ప్రానోటునబట్టి దావా దాఖలు చేయబడి 19-3-28 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. సదరు 19-3-28 తేదీకి సదరు కోర్టువారియెదుట 11 గంటలకు హాజరు అత్యవసరము తెలియజేసుకోవలెను. లేనియెడల పగోత మందు విచారణచేసి తీర్పుచెప్పబడును. గుంటూరు 6-3-28 యన్. నారాయణరావు

కాకినాడ డి|| మునసబుకోర్టులో

O S. 536/1919 E. P. 427/1922 వారు:- డి ఇండియన్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ కాకినాడ. ప్రతివాదులు:- ఆర్కల్ సీతారామమూర్తి 2 ఆర్కల్ కాకినాడ 8 వెంకటరత్నం కన్వైరాలు సా. కాకినాడ 8 కన్నాభ పురం. గోదావరి జిల్లా కాకినాడ తాలూకా కాకినాడ (బుద్ధు) రులో చేరిన కాకినాడ వద్ద జగన్నాథపురం గ్రామములో ప్రతి వారులకు ఉన్నటువంటిన్ని యీ వారుల దిక్కి బాకీ తప్పా యివ్వబడినటువంటిన్ని యివ్వకుండా యీ దిక్కి బాకీకింద కేటం కాబోవుచున్నటువంటిన్ని మ్యూనిసిపల్ డోర్ నెం 8147 దు నివేకస్థలం అందుల వెంటటి ఇంటికి వాద్దులు కొలర్ గములు. 1. తూర్పు గయవేటు 8 1/2 గుమారు X 15 లు 2. దక్షిణ ప్రతివాదుల తాలూకు వెంకటిలోగిరి సుమారు X 10 లు. 3. పడమర కరింబీలి తాలూకు ఫలం సుమారు X 15 4. ఉత్తరం కేకపల్లి లక్ష్మీస్వనీంసం కన్వైరాల ఫలం సుమారు X 80 లు. సదరు వాద్దుల మధ్య నివేకస్థలం ఇందులో ఉన్న వెంకటి ఇల్లు తల్లులు ద్వారంభములు, పండుయిటుక గోడలు వైకప్పు నానాఫలకృతములు కన్వైరాలు 28-3-1923 తేదీ శుక్రవారం పగలు 11 గంటలకు కాకినాడ డి. ప్రొక్టు మునసబు కోర్టువారియెదుట వేలంవేయబడును గనుక తలచుచు వారు సదరు తేదీని హాజరుఅయి పాదుకోవలెను. ది 6-3-1928 సంగం దేవరకొండ సుబ్రహ్మణ్యం కాకినాడ వాద్దులరపు

విదేశ వార్తలు

పరాసుల ఆక్రమణవిజృంభణము

పరాసులను జర్మనుభాస్సెలరు దూరుట

కార్మికుల తీర్మానము వీగిపోవుట

లండన్, మార్చి 6.—కొల్లెంటి రైల్వేలందు కమిషనువారు క్రొత్త 129 మందిని తిరిగి పంపించుటకు తీర్మానము చేసిరి. ఇందులో 25 మందిని ఆధికారులు పంపరు.

జర్మనుల నిరోధము

ప్రొటెస్టాంట్ల మార్చి 6.—ఇనపదారుల సామానును గొంపోవు రైలుబండిను నడిపించుటకు జర్మను ఇనపదారుల నిబ్బంది నిరాకరించిరి. నేడు పనితీరును ఇప్పివేయవలెనని పరాసులు ఆ తీర్మానము చేసిరి. రైలుబండిను నడిపించుటకు ఇనపదారులను ఆక్రమించుకొనెను.

ఇంకను ఆక్రమించుకొనుట

బెర్లిన్, మార్చి 6.—కొల్లెంటి రైల్వేలందు కమిషనువారు కొత్త 129 మందిని తిరిగి పంపించుటకు తీర్మానము చేసిరి. ఇందులో 25 మందిని ఆధికారులు పంపరు.

ఇంకను ఆక్రమించుకొనుట

బెర్లిన్, మార్చి 7.—నిట్టిటిగిని పరాసులు కి పట్టణములను ఆక్రమించుకొనిన వార్తలను యధాకార్యాలయము వారు దృఢపరిచిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము పూర్తిగా ఆనాకరణ ప్రదేశమునుండి విడదీసిరి.

ప్రెంచివారి చర్యలను ఖండించుట

జర్మనుల సాత్వికనిరోధము ఎంతమాత్రము తగ్గదు

బెర్లిన్, మార్చి 7.—గంధి రాజ్యాధికారమును గూర్చి ప్రస్తావించి అతి జాగ్రత్త తమ యువస్వామిని, పరాసుల ఆక్రమణను ఖండించుచు జర్మను భాస్సెలరు ముగించిరి. రూడు ఆక్రమణ జరుగుచున్నంత కాలము గంధి క్రొత్తించుట జర్మనులకు కాదు. మిత్రమండలితో పాటు సమాచారము ప్రతి పక్షిని గలుగజేసి చర్చించుటకు ఆరకాకలను గలుగజేసినట్లే గంధి ప్రభుత్వములకు గడంగగమనిరి. ఆస్వాదముగ క్షింపిన జర్మనులను విడిచివెట్టిగని ఆస్వాదముగ ఆక్రమించుకొని జర్మనీ నుండి చీల్చివేసిన రూడును వరల జర్మనీతో జేర్చిగని ఎట్టిపరి స్కూరమునకును జర్మను తియ్యకొనరనిరి. నైనికాధికారము పోయి సమాధికారముగల అన్ని జాతులవారు స్వాధీనుని ఓడంబడికను జేసికొనుకాలము వచ్చుగాక! ఆస్త్రియస్వామిని జుమ్మకొన్న జర్మనులు ఆస్త్రియస్వామిని జయింపబడరు. అంతవరకు జర్మనులు తమవట్టును వీడరు.

బెర్లిన్, మార్చి 7.—కిల్లిఫెల్లో అన్ని వత్తుములవారును బ్యూరోగారి యల్లిపాడుములో నేరీధినించిరి. గంధి, గడ్డపరి బోరములనుగూర్చి ఆలోచించుటకు తమకెన్నమైన రైలుబండి, రూడు ఆక్రమించుకొను ప్రెంచి ఉద్దేశ్యమును వీర తీవ్రముగ ఖండించిరి.

రూడులో ప్రెంచిసేనలు

లండన్, మార్చి 7.—రూడులో నున్న సేనలతో మొత్తము ఇప్పుడు జర్మనులలో 116000 ప్రెంచి వైకులున్నారని కొనుక్కునభలో గిన్ని నుగారు తెలియజేసిరి. రూడు వాక్రమించు నుటకు పూర్వము 91000 సైనికులుగలరు.

క్రొత్తమంత్రి నియామకములు

లండన్, మార్చి 7.—చాంబర్లెనువారు ఆరోగ్యకాభాగత్యుడుగను, 56 జోయిన్ 56 మీమ్మగారు పోప్ మార్షుడు కరణుగను ఆధికారులు ప్రకటించిరి.

ప్రభుత్వగృహనిర్మాణము

మంత్రివర్గమువారి విమర్శనము

లండన్, మార్చి 7.—భుంత్రివర్గమువారు నేడు ఉదయ సమావేశమై. ఈ వర్షముల పరాజయమునుబట్టి ఈవిధాన నాటించించిరి తెలియచున్నారు.

ఇంగ్లాండులో స్థానికరాజకీయముల గురించు. ఇది 19వము ఎత్తును తొలగించినది నిశ్చయముగ తెలియజేయుటకు ప్రజలు ముడిపడుచున్నారు. యూనియన్లులు తిరుగు గావించిరి. తుదికు బోర్లగా గారు మీరు జేర్చుకొను సంక్షు విమర్శ కుగీకరించిరి.

అంగోరా అనంట్ల

ప్రభుత్వ విజయము

కాకాస్తాంటిన్లోపిలు మార్చి 7.—గంధిక్రమనకు అతి వారులు కొన్ని మానవలను గావించిరి. తురుష్కు ప్రభుత్వము వారికి ఇది ప్రతిమాదముగ నున్నను ప్రభుత్వమువారే సెగిరి పరిమాచనలవారము ఆర్థిక విషయములను గూర్చి చర్చించుటకు స్వాతంత్ర్యము గలదు. మరియు గంధి వరకులు సంతకముచేయుట ఈ విషయమును అభ్యుదయమును గూడ అధికారము గలదు. గంధి అనుకూలముగ నే జనుగు నను కొనుచున్నారు. మిత్రమండలికి తురుష్కు ప్రభుత్వమువారు తమ వరకులను త్వరలోనే తెలియజేసెదరు.

తురుష్కువరకులు

ఆర్థికపరిపాలనా విషయములో తురుష్కులకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ఇచ్చిరని గంధి ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమువారు సంతకము చేయవలెనని తీర్మానము చేపాడింపబడెను. కాని ఇట్లు అది మార్పు జేయబడెను.

తురుష్కులకు స్వాధీనములు కల్పించుట, ఆర్థిక పరిపాలనా విధానము, మసోలు సమగ్ర చర్య వాపు జేయుట, కర్మ జీవని విధనాడుట, తురుష్కులు తయారుజేసిన ఇతర అనుగ్రహములను అంగీకరించుట గ్రీసుతోండి స్వప్రపరమును రాజులుట బరిగిన నే సుధి కొన్నకొనవలయును. దీని ననుగరించు రాయబారము లను జరుపజలెను.

బ్రిటన్ వైఖరి

లండన్, మార్చి 7.—లాసేను గంధివరకులనే ఆధారముగ జేసికొన్నను తురుష్కులు నూచించిన వత్తులను గూర్చి యోచించుటకును వరల రాయబారములను ప్రారంభించుటకును బ్రిటిషువారికి ఇష్టము లేకపోలేదని నమ్ముచున్నారు. తురుష్కులు నిజముగ గంధిజేసికొనవలెనని గోపిన నే బ్రిటిషువారిట్లు జేసెదరు.

ప్రెంచి - వామింగ్స్ ఒడంబడిక

బ్యూరో మార్చి 7.—వామింగ్స్ ఒడంబడికను త్వరలోనే తేల్చకలెనని విదేశాంగ కార్యాలయమువారి నాకా చుట్రి హెచ్చరించెను.

నుక్కురుదాము విధానము

ప్రభుత్వలనభలో చర్య

లండన్, మార్చి 7.—నుక్కురుదామును నిర్మించుటకు ఆపారముగ కృషిచుచును. దీనివలన భారతీయులవై ఆపారముగ పన్ను విధింపబడును. అది యగ్గముగ నుండును. ఈవిధానమును గూర్చి వరల నిష్పాక్షికభావముగల ప్రత్యేక పరిజ్ఞానము తెలియజేయవలెను. అని ల్యామింగ్స్ ప్రభుత్వమునడిచెను. చాలమంది ఇంజనీరులు ఈవిధానము వాసులేదని అతీపించిరి. దీనిని జేసి ఈ విధానము ననుజలూ బెట్టుట నిశ్చయమును ఇ డియా ప్రభుత్వమువారు మార్పుకొనిరా యనియడిగిరి. ఈ విషయము నకు గంబంధించిన కాగితములను జూడవనిరి.

ఈవిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యులలో మొత్తము వివాద అంగీకారము గలిగినది. వారంబరున తీర్మానము దీనిని పరిక్షించి విమర్శించిరి. వరల క్రొత్త పరిశోధనము గావించి ఏల ఈవిషయమును చెడగొట్టకలెనో నాకు తెలియవచ్చునని పిలు ప్రభుత్వము. ఈ విషయమై వరల కొన్ని కాగితములను తెలియజేయ నవసరము లేదనిరి. ఈ విషయమును వరల విమర్శనకు దెచ్చుట మంచిదిగాదు. ఇనపదారుల నన్నిటిని సమగ్రముగ మంచుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వెద్ద మొత్తమును ప్రోగుజేసిరి. ఈ నుక్కురుదామును నిర్మించుటకు వలయు సామగ్రిని ఎచటనుండి దెచ్చెదరోయనిరి. ఇది కన్నమైన పనే అనిరి. ఎట్లయినను ఈ విషయమై ఏదో పరిష్కారము కను రుననిరి.

బవేరియాలో ఇటలీవారి బాధపెట్టుట

17 నురు ఇటలీకార్మికులు, వరకువరువులు బెర్లిన్మును బోవుచుండ మీరు రూడుకు బోవుచున్నారేమో యనుకొని అప్పుడు బవేరియాలో రోసిక హేముతో జర్మనుగుంపు బాధించెను. ఇది తెలిసి దీనికి తగిన సమాధానమునిచ్చి తురుకులను వరకులకు నాకుటలను క్షింపవలెననియు ఇట్టి అడ్డము లికవిడట పాకవనియు ముస్సోలి నీమంత్రిగారు తెలియజేసిరి.

విదేశ విజృంభణము

మరికొన్ని దురంతములు

అదాయపుపన్ను కార్యాలయమును తగులబెట్టుట లండన్, మార్చి 7.—జర్మినిలో మందులను చే అదాయ పన్ను కార్యాలయములను తగులబెట్టిరి. ఒక గూఢచారినిగూ తుత్తునియలుగ కాల్చివేసిరి. ఇట్లు పన్ను కార్యాలయములకు గూడ పన్ను వర్షించి. చెనిన్యాకార్యాలయములు గూడ వాళము జేయబడినవి. ఇంకొక గూఢచారునకు గాయములు కలిగినవి.

5 నురు వెద్దబడవుల బంగిని ఆకార్యాలయముఖము గొంపోవుట ఒక పోలీసువాని కంటబడెను. వీరిని చంపెదమని భయపెట్టుటతో పోలీసుబంట్లోతు ఏమియు జేయకపోయెను. ఒక నిమిషము అయిన వెనుక గొప్ప ప్రేటును విడదీసెను. భవనమంతయు నిమిషములో ముక్కముక్కలై అకలమంజెను. 15 రోజులు క్రిందకు పువకాచ లోకమును గూడుపువన్న కార్యాలయములను తగులబెట్టి ప్రయత్నించిరి. అధికారి కొరికి కరీరము గావెను. ఇందుచే అతడు చనిపోయెను. జల్లుబడిన కి విప్లవకారులు చనిపోయిరి. చెండవారు ఆర్థిక కారము కవుంటెన్ వంతె బద్దగ జుగెను. 4 నురు బండిలు చని పోయిరి. బాతీయ ప్రైవేటును జెండె ఇద్దరు సైనికుల గాయములు కలిగినవి.

మ్యూనిచ్లో రాజీయవిధానమున ఆకస్మికముగ మార్పును కలుగజేయ యత్నించినందులకు 15 నురు అరస్తుజేయబడిరి.

లాయిడ్ బార్ని రివై ఇంకొకనిండ

లండన్, మార్చి 11.—మార్చి నెలనలో రిప్రూజ్ యధము ముగిసినదాది జర్మనుపక్షపాతిగ లాయిడ్ బార్ని గారు మారి పోయిరిని ప్రాసిరి. ప్రెంచిని మోసబుచ్చి, ఇంగ్లాండును దోస్తబుచ్చు ముగ నొకరిని బలపరుచుటకు జర్మనులు ఏర్పాటు జేసిన యితవడముల నే లాయిడ్ బార్ని గారు బహుగొనించుచున్నారనెను. బ్రిటిషు బ్యాంకులలో నున్న జర్మనుసామును స్వాధీనము జేసికొనక వరల పెట్టుటకు జర్మనులకు లాయిడ్ బార్ని గారు సహాయ మొనర్చినకా రైరి. ఇతర కారము అమెరికాలో విల్సన్ గారు మోసబోయి రినిరి. ఈవ్యాపము మ్యూన్సిగారిచే బ్రాటు బడెను. దీనివలన గడ్గోలు పుట్టెను.

పిల్లలను శిక్షించుట తగ్గించుట

ఆక్స్ ఫర్డ్లో పురమండలమున పిల్లలు పుట్టకుండజేయు విధానమునుగూర్చి శిశువ్యాసమునిబుట్టుట ఏర్పాటుజేయ యువ స్వామిని నీయకుండ ఆక్స్ ఫర్డ్ పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు ఆపు జేసి ను అప్పుడు రిస్కిక్ కౌశాలలో శిశువ్యాసము జరిగెను. విద్యార్థు లీనభకు పోగూడదని ఉత్తవు జేసిరి అయినప్పటికిని చాలమంది కచ్చిరి.

బ్రిటన్ గును, పాడవాజిని క్రొత్త సంధివరకులు తయారగుచున్నవి. తయారైన వెంటనే వీటిని మాసేను గాజునకు దాక్కున వాటిగారు ఆయన అంగీకారమున కందజేసెదరు.

కెయిరో ఆరాచకులు

ఉరిశిక్ష వేసెను. మనుట

కెయిరో, మార్చి 7.—ఎబెడగర్లవైన బాంబులుగాని ప్రేలుకాసువులుగాని దొంగినవారిని కొద్ది మార్లు జేసెదమని ప్రకటించిరి. ఉరిశిక్ష విధించెదమనిరి. కి తేటి ధర్మాతిలాపుగ తమదగ్గ నున్న బాంబులను కళివరచుకొని ఇట్లు జరుగును. లేదా ఆ తేటిలోపుగ లె సెన్సులవైన తిసికొనవలెననిరి. ఇంట్లను, పడవలను సోదా జేయుటకు సైనికులకును, పోలీసువారికిని ఉత్తరువు జేయబడినది.

బ్రిటిషు సైనికులు పోపు ఫలవారపు టంగడులదగ్గర సామగ్రి పోలీసుభటులను కాటలావేసిరి ఆకళివోట్లు బ్రిటి సేనల సహాయముతో పోలీసువారు సోదావేసిరి.

పూర్వము వరకు గంధుములో అధికారవదనిని గడ్గోల వైజుగాను సోవియటు పక్షుల అపు - గి రిండుట బ్రిటిషు పార్టు - ద్దవనిరి. ఈ మయ్యో పార్ల మెంటులో చాల ప్రశ్నలు ఉడు/ ఉడును

బెలిఫోలోలో ననిచే యునా దొకడు శిష్టు సాచారములను వార్తాపత్రాలకు తెలియజేసెనని బట్టు/నిని ఇతడు నేగము నొప్పుకొనెను, విచారణ ముందు జరుగును.

భారత శాసనసభ

ఆయుష్షయవట్టిక పై చర్చ వివరములు

(నిన్నటి తరువాయి)

డాక్టరు గౌరు

దుర్భర పై నికవ్యయము

1918-14 నందు సైనికవ్యయము 2917 కోట్లు మాత్రమే. 1922-23 నందు వ్యయము 72.9 కోట్లవరకు పెరిగింది. ఆదాయమునందు మాత్రం 20 కంటే సైనికవ్యయముకు వెచ్చించబడు అపాయకకరమైన బ్రుస్వగమావేళముచేత నిర్ణయించింది. భారతదాయమునందు వ్యయమునాటికి 44 కంటే గూడ మించుచుండెను. సీపాయిల తిరుగుబాటు తరువాత భారతప్రభుత్వసైన్యమునందు 65 వేలు (బ్రిటిష్ పటానులును 140 వేలు భారతీయ సైన్యములనుమాత్రమే యుండవలెనని నిర్ణయించబడినది. ఇందుపై 7600 (బ్రిటిష్ సైనికులను 46497 భారతీయ సైనికులను ఎక్కువజేయబడింది. అప్పుడు సైన్యములో సంధియు, దేశమునందు శాంతియు గురించిన తరువాతగూడ నిలబడుచు పోయింతవరకున్నా జరిగింది. దేశమునందు శాంతి కాపాడుకొనుట పోలీసువారిది. అందుచే సైన్యమునందు రిట్రాగమును తగ్గించి ఆస్థానమున పోలీసుదళము పెంపొందించుట. ప్రపంచములో కెల్ల (బ్రిటిష్ సోల్దాదల కెక్కువ వ్యయము గునున్న భారతీయ సేనాపాలక శాస్త్రమునూ, బిక్కు (బ్రిటిష్ సోల్దాదల కంటెక్స్టుయవగును. సైనిక వ్యయమును తగ్గించుటకంటే బ్రిటిష్ పటాలముల స్థానమున భారతీయ పటాలములను నియమించవలెను.

నిదిలు వ్యయము

భారతప్రభుత్వ వాణిజ్యకాఖిలందు చాలవరకు ఆదాయముకంటే వ్యయము చాల అధికముగ నున్నది. ఇంచితపు సంఘమువారు, సైన్సు, విద్య, వైద్యము మొదలగు కాఖిలందు తగ్గింపుల సూచించుట విచారకరము. విజయ లాభములేని కాఖిలందు వ్యయమును తగ్గించవలెననిగాని, దేశాభివృద్ధికిర మగు వ్యయములను తగ్గించరాదని నమ్మకము.

ఇన్ను గారు

పెట్రోలు పన్ను తీలులేదు

పెట్రోలుపన్నుపై పన్ను విధించుటకు నిలులేదని నుడిచిరి ప్రపంచమునందు ఖర్చు పెట్రోలుతో భారతదేశ మెక్కువగా జేయు పెట్రోలునుపోల్చి చూచినయెడల సముద్రములో నీటి బిందువునలే నుండును. అందుచే నీటిపన్ను విధించియెడల ఇతరదేశములతో పోటీకొనవలెను. ఇందుకు మెక్సికో, దచ్చి, కువైట్, ఓమన్, రొమీనియా లేనిదగ్గములు. గాలనుకు అర్ధజాతీయ పన్ను విధించినను అందులను 6 లక్షలు మాత్రమే విచ్చును. బర్మాఅయిలంకంపెనీ వారెన్నియో తక్కినములనుండి గాలనుకు రు. 2.14.0 చొప్పున మాత్రమే కిరసనాయిలను భారతదేశమునకు కరపరాజీయుచున్నారు. ఎన్నితక్కినములనుండియో వారు దానిని మార్చలేదు. వారు, ఇతరదేశములకు విక్రయించుచున్న రేటు చొప్పున భారతదేశమునకుగూడ విక్రయించినయెడల దాదాపు 88 కోట్ల రూపము అధికముగ వచ్చునని ఇటీవల ప్రెంసెనెవారి సమావేశమునందు అంచనా వేయబడినది. మనము పెట్రోలుపై పన్నుజేసినచో, వారు తమరెట్ల వెక్కువజేసి తమకు వచ్చిన వ్యయమును కాబట్టుకొనెదరు. అందుచే పెట్రోలుపై పన్ను విధించ నిలులేదని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచుండిరి.

బర్దను గారు

సైనికవ్యయమును తగ్గించవలెను.

సైనిక కార్యదర్శిగారగు బర్దనుగారు, చర్చకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నట్లు నుడిచిరి.

ఇదివరకు యథార్థముగ జరిగిన వ్యయమునకును ప్రస్తుత అంచనాలకును చాల భేదము గలదని రంగారాజుగారు రాజీపించిరి. గొప్పకాశ్రుజ్ఞుల సలహాల ననుసరించి సైనికవ్యయవట్టిక తయారుజేయబడినది. గత సంవత్సరములందును కలిసియు తక్కినవారికి మారుచుండుటచే ప్రభేదమున కిది కాకముగ్గి గను. ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ వ్యయములందెట్టి తగ్గుదలయుగానించుట లేదని ఆచార్యులుగారు నుడిచిరి. వ్యయధితిపొవుటచే ఇంచితపు సంఘమువారి విషయమున గావించిన నూచనము కొన్నిటిని ఆయుష్షవట్టిక మాడ్రా సమయమునకు వాని వివరముల నందు జేర్చవలెక పోతిమి ఇక మీద

కటాలము లొకచోటనుండి మరొకచోటకు మార్చవలెను గలగువ్యయములను తగ్గించుట తగ్గించెదము ఇంచితపు సంఘమువారు కంటే గూడ వెక్కువగ, సైనికవ్యయమును తగ్గించవలెనని కొందరు నూచించిరి. అర్థతయు, కత్తి సామర్థ్యములను గల సంఘమువారు, పరిశీలించి ఇదివరకే కొన్ని నూచనల జేసెన్చిరి. ఈ తగ్గింపుల ఎంతయో నిర్ణయించుట మాగను ప్రారంభమున నుండెను. 8500 (బ్రిటిష్ సైనికులను 6000 భారత సైనికులను తగ్గించవలెనని ఈ సంఘమువారు నూచించిరి. ఇదియే చాలా వ్యవస్థాత్మకము. సైన్యమును తగ్గించి, పోలీసుదళము వెక్కువజేయవలెనని గౌరుగారు నూచించిరి. అవును. పోలీసువారి కార్యమును జేయుట సైన్యకుల మనస్సునకును కష్టముగ నే యున్నది. కాని ఇంచుమచ్చల న వ్యయమున మాత్రము అధికమగు భేదముండకాలదు. పోలీసువ్యయమును కాపీయప్రభుత్వములకు వహించును. ఇంతకంటే వేరు మార్చుమియులేదు. కాని ఇట్లొప్పుటకు ప్రభుత్వరాజకీయ విధానమున కొన్ని అభ్యంతరములు గలవు. వానిని నుదువుట కిది యుద్దముగాదు. (బ్రిటిష్ సైనికుల నిరంతరం తగ్గించుట మర తీతము గాదని ఇంచితపు సంఘమువారు జరిపిరి సైనికవిశాఖ సంఘమునందు పనిజేసి 50 శతాబ్దపువ్యయముగూడ నీయభిప్రాయముననే జేరినది. ఎదురు నిరీక్షక విషయమున కానన సభవారు గావించిన తీర్మానమును (భారతీయులను అగ్జెంట్ సర్వీసులో జేర్చుకొనవలెననుట) అమలులో తెట్టించుటకు సాధ్యమై నెలతేరుకు యత్నించెదమని, నే కాశిపతిగారి పక్షమున వాగ్దాన మొనర్చుచున్నాను. (హాస్యము)

జమాల గారు

ఉప్పుపన్ను నాశ్చేపించుట

ఉప్పుపై నింకను పన్ను విధించుట ప్రజలకు అయిష్టముగ నున్నది. వ్యయవట్టిక యందలి వ్యయములను సమర్థాగారి నూచనల ననుసరించి జేరుకేట తగ్గించుట జేర్చవలెను. జనపనార ఎగుమతికన్నును ఎక్కువజేయుట భారతదేశ వాణిజ్యమునకు భంగకరము.

హరిశ్చంద్ర విష్ణుదాసుగారు

ఉప్పుపన్నును నిరసించుట

లోటును పూర్తిజేయక విమోచనాదని అంగీకరించెదను కాని ఇందులకు ఉప్పుపన్ను వెక్కువజేయుటనువదిలేవేకుమార్దములను వెదుకవలెను. సేనాధిపతిగారు దలచిన తగ్గింపుల కంటే సైనికవ్యయనికను అధికముగ తగ్గించవలెను. సైన్యమున వాల్లుకమాండు లవసరములేదు. వీరిని రెంటిలోనికి దీసికొనిరావచ్చును. మారుమును 16 పెన్సిల్ చొప్పున విర్లయింపవలెను.

ఖాబ్ బిల్లల్ రహీంఖాన్ గారు

పశుముఖచాలపావువనంతమగుజాతివారు. ఆర్థికశాఖకొంతను దేశక్షేమకొరకును వారి కందరకును ఆయుధములను మందు గుండు సామానును సరఫరాజేయుచుండెనెను. సరిహద్దు ప్రాంతములందెల్లప్పుడును కలహములను దాడులను ఇరుపయిండును అందుచే వాప్రాంతము లందలి సైనిక వ్యయమును మాత్రము తగ్గించక, సభ్యులు కొంచెము దార స్వభావమును గన్పరుపవలెనని గోరుచున్నాను. బండిపోటువార్తను పట్టుకొనుటయందు నిదియే మిలటరీ యధికారు లొనర్చినసేవకు కృతజ్ఞతను వెలుపుచున్నాను.

బి. ఎన్. మిశ్రగారు

ఆకాయమునందు చాలభాగమును, పరిశ్రమలవైపున వ్యయవసాయమువైపున వెచ్చించవలెను. దేశమునందలి శాంతిని కాపాడుట సైనికుల కార్యముగాదుగాన వానిని తగ్గించవచ్చును.

ఖా. బి. స. హుస్సేన్ ఖాన్

గారు ఉప్పుపన్ను నాశ్చేపించిరి.

కబీరుద్దీను అహమ్మదుగారు

సైనికవ్యయమును నిరసించిరి. వజీరుద్దీను సాగ్రమించు ప్రయత్నముల వదలవలెనని. వోటబులు, నాన్ వోటబులు వివక్షణ సెంట్రలైజింగించిన కంటే జేరుకరమని.

జోషీగారు

ప్రభుత్వమువారు మూడవరకతి ప్రమాణికులరెట్ల సభిక మొనర్చునందులకు గాను వారికెట్టి యధికవనకుల గల్పించిరిని జేర్చించిరి.

హాజీవబద్దీను గారు

ఉప్పుపన్నును తీరముగ నిరసించిరి. మద్యకర్షణ ప్రయత్నముల సభిక మొనర్చువలెనని నూచించిరి. సభ అంతటితో ముగిసెను.

అలహాబాదుసభలు.

‘సర్వెంటు’ అభిప్రాయములు

మనము కాంగ్రెసు అనుసరులము. అలహాబాదులో జరిగినరా జీయందలి గుణవిశేషముల గూర్చి కలబ్రద్దము జేసి కొనసక్కిరలేదు. విజయవంతముగ వనిజరుగుటకు కాంతవాతావరణముండటవసరమని నాయకులుభావించిరి. అందులకు వారు సాధ్యమగు సాధనల నన్నింటిని వినియోగించిరి. అలహాబాదులో జరిగిన ఆఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీసభకు మేము సెల్లియం జేమి. ఆసభకు వచ్చిన సభ్యులు చాలమంది, యుద్ధవిభముగ నందరు కమిటీ పనిజేయుటకు కలయు పరిస్థితుల జేసారట్లు జేరి అతులతో నుండినందులకు మాకు చాలసంతోషముగ నుండెను. అధిక సంఖ్యాక పక్షవలంబులు గలదేశములచొసభ తీర్మానములచే అత్యంతభక్తి గల్గియుండుటగాక, అందరును కలసి పనిజేయుటకు జేయుటకు యిచ్చిపుష్కలము సమరసభావమును జూపిరి. స్వల్పసంఖ్యాకుల ప్రత్యేకకృత్యశి సూచనములెటులన్నను, కాంగ్రెసు తీర్మానములకు దాసాను దాసులుగ నుండవలెనని భావముతో కొందరు యారాజీతీర్మానము అసంబద్ధమని భావించిరి. విలే వారుగూడ పదవ రాజీవరతులతో తమభర్తయున కేమియును లోటుగలగలేదు గావున, యాజ్ఞోన్య స్వసద్భావము గురుతునటల జేయుటకు తోడ్పడిరి. ఆమయముగ మాతీర్మానంబులకు చాలముఖ్యమగు నుపన్యాస మొకటి గావించెను. దేశమున కంతయు ప్రాతినిధ్యముగల నీ సంస్థ యెడ భక్తితో నుండుట మఖ్యవసరమని ఆయన గావించిన ప్రచండోపన్యాసము నిష్ఫలము గాలేదు. పండితుడు కాననసభాప్రవేశవాది యని మనకందరకును తెలియును. అభావములనే ఉపన్యాసము నందును తీర్మానమునందునుగూడ వ్యక్తమౌచెను. విలే ఆయన అందులకు కాముల మచ్చువరకు వచ్చి యుండినని చెప్పెను. ఇందులకు భిన్నముగ దలచుచు వీర్భావమును కలపొయ్యెదరు గాక! సరేనీదేవి గూడ అపారభాను తరంగమునందు, యిట్టి విభేదము లుండదగదనియు, అని తేకుండ జేసికొని బంజారులోను యితర పోట్లకు హింకూ మనామ్మ తీయసంయోగము బలపరుపవలె ననియు విజ్ఞాపనము జేసెను. ఇందలి యదనమునుగూర్చి ప్రాధేను రుచిరాంనూడ వొక్కి చెప్పెను. మొత్తముమీద అలహాబాదులో జరిగిన కాంగ్రెసుకమిటీసభ మాకు అమితమగు నానందమును గలగజేసెను. కాంగ్రెసు జెనరలు సెక్రటరీ వాతీ యు పత్రికలలో కొద్దికొద్దిలున్నదగనే సభా సమావేశము గూర్చి ప్రకటించెను. వారము కోణాలలో పలనే భారతదేశపు నానాభాగములనుండి ప్రతినిధులు అనుయయపు అనసరమును బట్టి ప్రయాగకు జేరిరి. మహారాష్ట్రదేశమునందు ప్రాధేను పరంజిపై, గంగాధరరావు జేకపాడి, సి. వి. వైద్య, ఖడిల్కారుగారలను, బజరాతునుండి కల్లభరాయిపటేల్, దేవదాసుగారి, మహాదేవకాయిగారు మున్నులవారును మద్రాసునుండి రాజగోపాలాచారి, ప్రకాశం, పట్టాభిశీతారామయ్యగారలును, బెంగాలునుండి ప్రాధేను రుచిరాం, సుతానంగారలును, మధ్యరాష్ట్రముల నుండి నుందరలో గోవిందదాసు, జమ్నాలో గారలును, తెలంగాలునుండి దాసు, నుభన్ శంకర్బోస్, శ్రీవేంకటకటర్జీ, సత్యేంద్రచంద్రమిత్ర, అనిల్ బాగ్ రాయ, ప్రభుల చంద్రాపూషగారలును, సుయంక్తరాష్ట్రములనుండి పండిత మోతీలాలు, జరనారాయి, మాళవ్యా, పుష్పేంద్రయశాంధక్, చాక్లరు మారాలలో, శివప్రసాదకుప్రగారలును, బీహారునుండి రాజేంద్ర ప్రసాద్, కిశోరప్రసాద్, రామచంద్, మున్నగు వారలును వచ్చిరి. సింధు, బిరసా, వెమోరు, అశాము దేశముల నుండిగూడ ప్రతినిధులు వచ్చిరి. గయ దేశముచొసభ జరిగిన కొలది కాలమునకే యొనరు వ్యయప్రయాసలను వారు లక్ష్యము జేయులేదు. ఆసభకు వచ్చినవారిముఖములందు ఆసక్త్యభిలాషులు తాండవ మాయుండెను. ప్రతివారును, యోగ్యముగ పనిజేయుటకు అందరికును సాధారణముగ గలకొర్రెకు లొంగియుండుట అనసరమని భావించెను. కండిత మోతీలాలుతోబాటు మేమును జైర మను హించిన, యారాజీయకముందు కాశ్మీరముగ సంధి యేర్పడుటకు మూలముగ నుండుగాక యని గోరుచున్నాము. అది అట్లుండనిండు. మనభర్త క్షేమము విశదమై యున్నది. కేతునము తెల్లుందునో యని విచారించవలెంద మనము దేశమునందు నిర్మాణకార్యమును కొనసాగించుటకు ప్రారంభించవలయును.

వృత్తాంతలేఖలు

నీలూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మార్చి 9-ఇండోరుపైట ఆర్థిక మంత్రియగు శ్రీ పురుషోత్తమ కేశవశాస్త్రిగారు, కొంతకాలముకలవుతినీకొని, హిందీ ప్రచారమును గావించుచు నీపట్టణమునకు 2 వ తేదీన వచ్చి యుండిరి. మాపురమందిరమున శ్రీయుత బుజును నరసింహం బి. ఎ. బి. యల్ గారి ఆధ్యక్షత క్రింద నీసందర్శమున బహిరంగరంగ జరిగినది. హిందీభాషను కేశభాషగా పందరు పెండుల కభ్యసించవలయునో ముగ్య క్రమగునటుల శాస్త్రాల్లీగా రువన్య సిందిరి. మీటింగు జరుగునని చాలకుండికి తెలియవలయున స్వల్ప సుఖ్యావహమాత్రమే కథకు వచ్చియుండిరి.

దుగ్గిరాల కృష్ణమూర్తిగారిని సన్మానించుట.

"మాశాస్త్రు లెల్ల దొంగతనము" అనుపాటను కల్లుపాటల గుండర్పమున తడికపూడిలో పాడినందులకు గాను శామిను కేశు చేయబడిన 'శ్రీయుత దుగ్గిరాల కృష్ణమూర్తిగారు బామి ను నొసగ నిరాకరించి ఒకవత్సరము కఠినతరము ననుభవించి విడుదలయై నీగ్రామమునకు విచ్చేసిరి. వీరిని కాంగ్రెసు-పిటి కాడు గౌరవించి నాయుద్యములలో కట్టణమంతయు నూరేగుం తిరి. సాయంకాలము 6 గంటలకు పురమందిరమున మీ గౌర వార్థమై మహాసభ గావించి అందు సన్మానపత్రము నొసరి. కృష్ణమూర్తి గారు వాని సంధిని సమాధానము చెప్పుచు తాము గావించిన ఘనకార్యమేమియును లేదనియు కేశునుందు బయలుదేరిన నూతనలేజము ననుసరించి, భారతీయుడైన జన్మించిందు లకు కాంగ్రెసు అట్టికల రయ నాధ్యక్షులును మాత్రమే నేనాచరించినదియు ప్రత్యుత్తరమొసరి దండు నారాయణరాజు గారు పేజీలు రామారావుగారు, ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు వీరి సుఖణగంబుల వెల్లడింపుచు ప్రసంగించిన పిదప సభ ముగిసినది.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

అర్జునకాలేజి ప్రాథమిద్యార్థుల సమావేశము

అర్జునకాలేజి ప్రాథమిద్యార్థుల సమావేశము ఈ నెల 9 వ తేదీన వివాసబహదూరు దుర్రేజీ కేవలిరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద కాలేజీ హాలులో జరిగెను. ప్రాథమిద్యార్థులు అదినము అటలతోను ఫలహారముతోను వేడుక యుపహారములతోను ప్రార్థనలు చేసెను.

అకస్మిక మరణము

ఒకవారము దినముల క్రిందట ఈ యూనిలో నాదార్థా కుడు దగ్గరగానున్న గోదావరియందు ఒక మార్కాసియొక్క కేసము తేలుచు కనబడినది. ఆకేసమును గురించిన విశేషములేవియు యంతరవర్తన జరిగినట్లు గానరాదు.

దొంగతనములు

ముహూ 10 దినములనుండి మా పట్టణమునందు దొంగతన ములు ప్రారంభమైనవి పట్టణము రాజవీధులందు దొంగులున్న పిల్లల పెండలలోని వారములను, నానులను ఎవరో గుర్తించుటకు నీలలేసంత నేరముగా లాగుకొని పోవుచున్నారు. మైగాం దిభిలో 10 దినముల ఈవధ్య యిట్టిదొంగతనములు పెండు వర్తమానములు జరిగెను ఇట్టి దొంగతనములు జరుగుటయు పోలీసువారు దొంగలను పట్టుకొనేలేక పోవుటయు కోచనీయును.

హిందీ ప్రచారక సమ్మేళనము

చెన్నైలో మార్చి నెల 9, 10, 11 వ తారీఖులలో జరుగును.

దక్షిణభారత వర్తమానాని సమస్త ప్రచారకుల సమ్మేళనముకలది జరుపబడును. ఆసభలో ప్రచారకులెల్లరును కలుగు.

శాశ్వత విద్యాభ్యాసాని రాష్ట్రభాషను హిందీ ప్రచార మును ప్రేమించు జనులవలెను యీ సమ్మేళనమునకు రాష్ట్రాధిపతి, మనమహమ్మదీయ పరమోదయతత్వక రాజులును పని మాప్రార్థన.

గజనలు ఈ సమ్మేళనమునకు వచ్చుటచే మాత్రమే ముక్తి పొందు వుద్ధియగును. మేము పని చాలాగాను చేయగలము.

హరిహర శర్మ

హిందీ పరిక్షలు

ఈనెల 11 వ తేదీన జరుగును

పరీక్షాత్థి మార్కుబడదు

హిందీ ప్రచారము శ్రీ మహాత్మాగాంధీగారికి నీయమగు విషయములలో నొకటి. ఈనెల 11 వ తారీఖున కర్ణాటక వారము ప్రారంభమగుటచే స్వరాజ్య సంప్రాప్తికి చేయవలసిన కర్తవ్యములనులే హిందీ శిష్యులకుటయున్న శిష్యుట యున్న పరిక్షలో ప్రవేశ పెట్టుటయున్న మొదలగు పనులు గూడ ముయొక్క భర్తయు.

పరిక్షలు యీనెల 11 వ తేదీ ఆదివారము ఉదయం 7 1/2 గల మొ 10 గలవరకున్న - మధ్యాహ్నం 2 30 గల మొ 5-30 వరకున్న జరుపబడును. ప్రాథమిక పరిక్షకు ఒకపే ప్రశ్న పత్రము. ప్రవేశికా రాష్ట్రభాష పరిక్షకు రెండు ప్రశ్న పత్రములు పరిక్షార్థులు రెవరను రెవరులలో వ్రాయబడిన ప్రశ్న సంఖ్య జ్ఞాపక మునుకొనవలెను. పరిక్షాఫలమును (రిజల్టు) తెలుపుటలో ఉత్తమతన పరిక్షార్థులయొక్క పేరు ముద్రించబడదు. ప్రశ్న. భాష మాత్రము ప్రయోగపడును. - వ్యాపీ కేశవర్మ.

గోదావరిజిల్లా హిందీ ప్రచారసమితి

3-3-1928 తేదీన కాకినాడ తాలూకాకాంగ్రెసు సంఘ యాజమాన్యము క్రింద మ. రా. రా. శ్రీ గనుపూడి కామోజీ రావుగారి అధ్యక్షత క్రింద పాదుల సభ కావించబడి యందు శ్రీ శాస్త్రాల్లగారి యొక్కయు రాంభాసోనీ గారియొక్కయు ప్రోత్సాహమున నీ క్రింది తీర్మానములు కావించబడినవి.

గోదావరి జిల్లాముందు హిందీ భాషాభ్యాసానికి గోదావరి జిల్లా హిందీ ప్రచారసమితి యనుపేర నొకసంఘము స్థాపించి దాని కేంద్రస్థానము కాకినాడలో నిండు మింపవలయును.

ఈ సమితికి శ్రీ యుత నాశం రామలింగయ్యగారి అధ్యక్షులుగ నుండవలయును.

శ్రీయుత దినవహి సత్యనారాయణగారిని తాత్కాలిక కార్యదర్శిగ నియమించవలెను.

ఉద్దేశ్యములు - ప్రచారకుల నియమించియు, భాండా గారమును స్థాపించియు, కరపత్రముల బయిరించియు, పత్రికా పతనమున కేర్పాటులచేసియు, ఉచితరీతులను హిందీ ప్రచారము నుల్లుట.

సభ్యత్వము - 18 సం॥ములు కనుకదాటిన శ్రీ పురుషులెల్లరు యీసమితిలో సభ్యులుగా కేరగింపును.

సభ్యులకు ప్రతివారము సంవత్సరమున కొకరూపాయికి కట్టవలసిన చందా చెల్లింపవలయును.

సభ్యుల అధికారములు - సభ్యులైనవారు ప్రతిసంవత్సరము కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుల నెన్నుకొని యుండు. వీరే కార్యనిర్వాహక కర్మముద్వారా సమీక్షయొక్క యుద్దేశ్యముల ననుసరించి బెట్టింతురు.

కార్యనిర్వాహకవర్గము - ఈసమితికి ఒక అధ్యక్షుడును యిరువురు కార్యదర్శులును ఎన్నుకొనబడుదురు. వీరును తాలూ కాసమితి కార్యదర్శులును కలసి కార్యనిర్వాహకవర్గముగా నేర్పబడెదరు. కార్యదర్శులలో నొకరు కోకాధికతి యధికారము కల్గి యుండవలయును.

ఈ వైసిబంధనల మార్పుటకును, నూతన నిబంధనల కేర్పాటుకును ఈసమితికి సంపూర్ణాధికారము కలదు.

దినవహి సత్యనారాయణ,

తాత్కాలిక కార్యదర్శి.

మ.రా-గోదావరి జిల్లాముందు హిందీ ప్రచారము నుల్లుచున్న ప్రచారకులు, హిందీభాష సభ్యసించుచున్న విద్యార్థులు హిందీభాషాభ్యాసములకు తమ శామములను గోదావరిజిల్లా హిందీ ప్రచార కార్యాలయకార్యదర్శిగారికి కాకినాడకు క్వెలో బంప ప్రార్థితులు.

కొలంబోనమ్మెలు

కొలంబోలో సమ్మె వ్యాపించుచున్నది. ప్రస్తుతము 15 వేలమంది పనిపాటలు లేక తిరుగ మున్నారు. ఒడకెత్తులో మూలి వారిదు లేమిచే పని నిలవిపోవుచున్నది. ఒడలో సుకు నింపుటని జరుగుటలేదు. కావున ఒడలు బొంబాయిక రావీ మొదలగు రేవులకు పంపబడుచున్నవి.

విజయనగరి ఎవరో గుప్తవాసమున 1,00,000 పానుల నిల్పిరి.

చెన్నై పరి బజారుధరలు

మార్చి 9-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

వనియము	కా 1-కి	రూ 80.0.0	మొదలు 1.2.0.0	మొదలు.	వరకు.
రియ్యము	బస్తా	రూ 12.8.0	18.0.0		
మనుమ	కెనాటి	రూ 45 గలసి	రూ 12.8.0	18.0.0	
నెల్లూరి	రూ 15.8.0	16.0.0			
సిల్లి	రూ 15.8.0	16.0.0			
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1.కి	రూ 8.8.0			
నవ్వులు	రూ 22.0.0	24.0.0			

(2) వన్య ధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1.కి 195	రూ 10.8.0	11.0.0
నెనలు	రూ 10.8.0	12.0.0	
నెనలు	రూ 11.8.0	12.0.0	
మినుములు	రూ 18.8.0	14.8.0	
చిలము	రూ 7.0.0	7.8.0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె కా 1-కి	రూ 148.0.0	150.0.0
నెయ్యము 1.కి	రూ 14.0.0	20.0.0
కొండాపురం నెయ్యముకా 1కి	రూ 60.0.0	62.0.0
యెర్రకడకము	రూ 56.0.0	58.0.0
నెయ్యమునూనె గానూ కా 1-కి	రూ 140 మినుకనూనె 120	
అయ్యము నూనె కా 1 కి	రూ 120.0.0	121.0.0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయకనుపు కా 1-కి	రూ 160.0.0	165.0.0
మారకనుపు	రూ 95.0.0	100.0.0
మిరకకాయలు(గుంటూరి) కా 1-కి	రూ 90.0.0	110.0.0
గుంటూరిపాయకట్టు నీలిమందు ముగు 1-కి	రూ 40, 45	
కాకనా ప్రి పాయకట్టు	రూ 60, 65	
చెల్లము కా 1-కి	రూ 40.0.0	50.0.0
తింతవండు పాతని కా 1-కి	రూ 48.0.0	90.0.0
రొత్తని కా 1-కి	రూ 85.0.0	42.0.0

(5) ఇనుము

వట్టలు రఫం కా 1-కి	రూ 40.0.0	
చకరం	రూ 89.0.0	42.0.0
రక్తండు	రూ 89.0.0	40.0.0

(6) లోహములు

కండి 100 కుంబులు	రూ 79.0.0	82.8.0
బంగారము, కుంబులు 1-కి	రూ 24.8.0	25.8.0
నవరను 1-కి	రూ 15.12.3	
ఇర్రడి కా 1కి	రూ 800.0.0	805.0.0
కా 840.0.0	845.0.0	
అస్కా వక్రరీ 1-కి	రూ 47.4.0	47.8.0

(7) రంగులు

అవు క్రిష్ణడు 20 డిగ్రీలు	రూ 105.0.0	
వొట్టిక్రిష్ణడు 20 డిగ్రీలు	రూ 2.50	
సింహంబూడు 20 డిగ్రీలు	రూ 2.50	
అవుక్రిష్ణడు 16	రూ 98.0.0	

కాలిబంతిపం దెము - కదిరి

1928వ సం॥ రము మార్చి నెల 9వ తేదీ శనివారము పోయంకాలము రిక్తమండి ధర్మవర్ధనానిక మాధ్యమిక పాఠశాలా విద్యార్థులకును కదిరిపొందూ పాఠశాలా విద్యార్థులకును కుట్ర గుళ్ళువాస్తవ్యులును-భూస్వాములును- నగుచు రాష్ట్రాధిపతి నారాయణరాజ్ గారి యాజమాన్య క్రింద భాద్రపదమాసంధి తిథి వాస్తవ్యచేతమున రిక్తగంటలకు కాలిబంతిపం దెము నడచినది ఈ పం దెమున రెండవయిరగంటలలో ధర్మవర్ధనానిక పాఠశాలా(విద్యార్థి) వ్యాయావవర్తమే జయమందును ఒకవిలేఖరి.

చిట్టూరికృష్ణయ్య నమ్మి కార్తీకాదరు

ఈ కాలండు నేడు 8 వ తేదీ మహారాజులయమనకు చేరినది. దీని వెల ఒక అణా పెద్దఅక్షరములు కలవు. నెలకొక పేజీయున్నది, అమావాస్య పార్వతి తెలుపబడెను. కుయి వా రువైవారి పేర రాజ్యమునపేట మచిలీపట్టణము అని వ్రాయవలెను.

కల్లెలార స్మృతి

జే. వి. కృపాశ్రీ

స్వగత్యుపార్జనమునకు గురైనవారము ననుసరించి నానాదేశములనుండి యువకులవచ్చి తమ యుగంతుకులము, యాజ్ఞాద్యములు అందరకు ఒకచోట జేర్చుటగలముందు, ఒకరియొక్క ఒకరికి రెండుమూలము కామని గుబరాతలలో చాలయండి దెలియదు. ఏలే యిచట నా యనుసరిలను నేనెరిగిన దానికన్న గుబరాతీ తమయొక్క యెక్కువకు నెరుగుదు మన జాలరు. అనంత, మహాజేష్ఠ, ద్వితీయ గాంధీ పేర్లకు వెనుకను ముందును ఏకేమములు జేర్చకముందు వారిలో గడిపిన ప్రాంతాతీత కథల నెన్నేని నేనుజెప్పగలను. ప్రాతస్మేహమునుగూర్చిన స్మృతికన్న తంతోమము నొసంగుచున్న ముందు అందరతోపు. కాకా (కల్లెలార) నాప్రాతస్మేహములలో నొకడు. నే నాయనను కొన్ని కత్తెములకుండ పెట్టినానుకాకాలలో సందర్శించితిని. ఈసందర్భమున ఆకాకాలమున నాకృష్ణత ఒక్కరితో వెనువలసియున్నది. నన్ను కరాచీ, బొంబాయి, బరోడా కాలేజీల యూరోపీయను (ప్రిన్సిపాలులు) జేర్చుకొనకపోగా యాకాకాలమున జేర్చుకొనితి. అందుల కంతయు కృతజ్ఞుడను. కాకాకు గాని నాకు గాని చిత్ర విచిత్రములనై యాకలేదు. మేమానుషాద్వైతజేవు శిష్యుల విషయగాఢజేతులందు పెరిగి పెద్దవానిమై భారతస్వాతంత్ర్యమునకై ఒక యాజ్ఞామును బడసితిమి. ఆ యాజ్ఞాము ముమ్మలను తినివేసెను. ఆరోజులు జ్ఞాపిక వచ్చునపుడు ఆముల మాకేక్కినంతను పీల్చివేసిన దింకొకటి మనస్సునకురాదు. ఇప్పుడికాకాలలో, స్వరాజ్యోద్యమమునకు చక్కగ సిద్ధయించిన కార్యక్రమము ననుసరించి భీరత్వముగ నందులకై మరణించుటకును, మానవుని కుకలత ఎంతను జూపుటకును అవకాశము గలదు. ఇట్టి సమయములో నేను చదువుకొను విద్యార్థిగ నేల లేకుంటినాయని నకుచుచున్నాను.

అనుభవం దెల్పెదను. కాకా సన్యాసము పుచ్చుకొని నపుడు నేను ప్రాధానమున జేయవలసినవైనను. ఆయన ఇల్లు వాకిలివిడచి హిమాలయములకు వెళ్లెను. ఆయన అపుడు ప్రతి పుణ్యస్థలమునకును, విజ్ఞానాశ్రమమునకును వెళ్లి మనాద్యక్షాన సంపదను బొందిన. ఆయనతో అనందుగూడ నుండెను. నేను నెలవులలో వారితో జేరువాడను. చాలసంతోషముగ నుండెడిది. అనందుడు మాబట్టలన్నియు నతుకు వాడు. నేనప్పటికన్న విశుద్ధోత్తము లెప్పుడును కట్టుకొనలేదని చెప్పుగలను. కాకా మాచక్కచుట్టలు చక్కగచుట్టువాడు. నావెంట భార్య యుండెను, యంతకన్న చక్కగా ప్రయాణము జేయుదు నను కొనను. ఇకను నేను జేయుచు, కాకా జ్ఞాపకముజేసిట్లు, తన వులాడుటయు, చిల్లరపడుటయు. నేను కాకాను ప్రాదరాబాదులో స్వప్రాసమునకు దిసికొనివెళ్లితిని. ఆయన ఆచట నా బ్రహ్మచారి ఆశ్రమములో పూజ్యుడగు అతిథిగనుండెను. ఈ మధ్య గిద్దానీఅన్నటుల యిపుడు దత్తాత్రేయుడు ప్రస్తుతపు గుబరాతునిర్మాత యనవలయును. కాని యింకను నెనుకటింపుచి నింతట నాపుకొనవలయును. కాకా ఆశ్రమమునందును, విద్యా పితమనందు; జ్ఞాపకమునందును నెన్నియోపనుల జేసెను. చాల మంది విద్యార్థుల హృదయములందు ఆయన యెడల ప్రేమను నేను గనుగొంటిని. ఆయనరలని ఉపయోగమునకు ఆత్మీయ మానసము గురైయగని ప్రభుత్వము ఆపార్థము గల్పించినందులకు చాలానుకుచున్నది. కాకా నుకొత్తి ఆత్మధీశ్వరుతో, భాధానభవము నంగీరించి, జేకసాభ్యామునకై వియోగ పరచునని అందరకును చెలియును. పాతక! ఆయన ప్రతివారమును నవజీవనపురికలో విలసిల్లిన ఉద్యమమున, నీవును నేనును నిశ్చయముతో వెనుకీకుక పరిశ్రమచేయుముగా! (ఎంకు ఇండియా)

భారతీయ మహామండల యాజమాన్యముక్రింద హిందూదేశీయచిత్రకళా ప్రదర్శనముచిత్ర కళావిక్రయము 1928 సంవత్సర మార్చి నెలలో జరుగును, నేది స్థలము తరుకార తెలుపుచును. ప్రదర్శనమునకు తంపునామములన్నియు ఈదిగుట చిత్రకళామహా ఫిబ్రవరి నెలముఖ్యంగా సంపదలెను వికరములకు ఈ దిగుట చిత్రకళామహా వ్రాయవలెను. Mrs. Rukmini Lakshmi pathi, B. A. Joint Secy. Bharata tri Maha Mandalum Post Box No. 399, Madras

100 కి నూరు గుణమైనవి.

సా-చా-య-నే - సా

అను బొవధమును నేనుచుటచే క్రమము లెక్కించుట చేరుట, బహుశాచేకావచ్చును కలుగునోపులు మేల అమితముగా పోవుట, మార్పు, గడ్డలు మొదలగునవి. పూచీగా కుదురును. గుణమిహ్యునితో వైకము వాడనీయవచ్చును.

HAKIM ABDUL HAJI,
P. O. Ramtaul,
Chittagong P. O. O.

గ్రామపాలకులసభ:వయచేయుడు

విశాఖపట్టణ మండలములోని అనకాపల్లి పురమున నుండు రైలుస్టేషనునది శ్రీ జగన్నాథస్వామివారి యింద్రున్న హాటనుడు

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ గ్రామ పాలక చతురమహాజనసభ ఈ నెల 9, 10 తేదీలను విశాఖపట్టణ మండల గ్రామపాలక తృతీయ మహా జన సభ

11-3-28 తేదీలను, గ్రామపాలక పరిశాఖకులును, గుంటూరుజిల్లా పేరాల కరణంగారును ఆరు శ్రీయంత రావుల లోకాధ్యక్ష పంతులుగారి అధిపత్యముక్రింద జరుగుచును. కాన ఆంధ్రమండలములోని గ్రామపాలకసంఘములు అభిమానులు, వయచేయ ప్రార్థితులు.

- 1. చుండూరి అయోధ్య రామయ్యపంతులు.
 - 2. పొగరు వరహాళు పంతులు.
- అత్తిలి చిన్న వెంకటాద్రి.
ప్రధాన కావ్యధ్య.

Reduced Price

మిక్కిలి తగ్గినవెల! త్వరచేయండి!!
GENTS & LADIES ROLED GOLD RADIUM BRACELET WATCHES.
8 సంవత్సరము గ్యారంటీగల

కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం బ్రేస్ లెట్ వాచ్
క్రాస్తమాస్తరు అమెరికా U. S. A ముంచే గడియారములు!

ఈ గడియారం మాయోక్కి సొంత ఆర్డురువై దృఢమైన లీడరు సామానులలో తయారు చేయబడి ప్రతి సంవత్సరమునకై రేడియం అను

పతక పెట్టుబడియున్నది. వీజిటిలో దీక్షము గహాయులేక గొట్టలు చూడగలది. బ్రేస్ లెట్ యను కేరిగొలును, చిన్నది. పెద్దదిచేయునట్లు స్ప్రింగ్ పెట్టుబడియున్నది. ప్రతిగడియారము చక్కగా పరిశోధించి 8 సంవత్సరములు గ్యారంటీ ప్రకటనతో కంపెనును. మియోక్కి విలాసము తెలియునట్లు వికేరముగా వ్రాయవలెను. వి. పి. ఛార్జి ప్రత్యేకము 1. రవుండు కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం బ్రేస్ లెట్ ముంతేలి గడియారము, డిటో స్ప్రింగ్ గొలును కేరి యు. 9-8-0. 2. 4. మూల డిటో. గొలును కేరి యు. 9-8-0. 3. 8 మూల డిటో గొలును కేరి యు. 10-8-0.

సోత్ ఏజంటు-సారథి. అండు, కో. తపాలుపెట్ట, నెంబరు 1202, జి. పి. బి. మద్రాసు.

తా మ ర తై ల ము

తామర, తీట, మరద మొదలగువాటికి మంచిమందు వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము వెల 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు.

THE BENGAL COTTON WOOLEN AND MILL LTD.,

Wanted agents to sell shares of .as above company which commenced business in grand style and guarantee 20 per cent dividend in the first year. For Prospectuy and particulars please apply to Roy Dutts and Co.

172,

CALCUTTA.

వాటుపద్యమణిమంజరి.

ద్వితీయ భాగము
వెల రూ 1-6-0. క్షణ శేఖర ప్రతి రూ 1-10-0. మూన్నాళ్లముచ్చట - వెల 0-4-0. అడ్రెసు:—మణిమంజరి మేనేజరు, (142) తిరువల్లిక్కోటి, మద్రాసు.

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువానగా నుండును. తాంబూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిక అనందముగా నుండుటయేగాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు జ్వరము, నర్సిపాశము, కడుపు ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లనోపులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది ప్రజాయుధమునలె పనిచేయును. వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8851)-2 200 మాత్రలసీసా 1-8 రు 0-4-0; డబ్బా సీసాలు రు. 2-8-0 వి. పి. ఛార్జి ఎన్నిటికై నా రు 0-6-0. వి. పి. వి. అండు కో. అయ్యుచ్చేదమునం, వెలికేపి. నెల్లూరుజిల్లా.

చరక సంహిత

సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో తెనుగున అచ్చుబడి తయారుగా నున్నది. 776 పుటలు-రూ 10 రే కొద్ది కాపీలు మాత్ర మున్నవి. కలయవాడు : (8767) డాక్టరు అచంట లక్ష్మీకవి వి. ఎ. ఎం. పి. సి. యం. మేనేజరు డైరెక్టరు ఆంధ్రప్రయుర్యేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) 19, హాకిన్సోడ్డు, మాంబురోడ్డు మద్రాసు. అని వ్రాయవలెను !

మహామారి (ప్లేగు)నుండి ఎంతమాత్రముభయ ములేదు (1045 4) గద్యాల మహారాణి సాహేబుగారి మెప్పుచేబంగారు పతకమును బొందిన వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి (2)

వేగు బొవధములు

కడచిన యిరువదియైదు కత్తెములకాలముగ ఇండియాలో కలుభాగములందును, బర్మా మున్నగు పరిశ్రమలందును ఉపయోగించబడి ఆనేకులను రక్షించినవి జ్వరమునకు హైమాది పానకమును, గడ్డలకు శతభూతస్మృతమును, ఉపయోగింపదగినవి ఇవి వేగును గుణభరముటయే గాక, రాకుండా చేయుటకును చాలింది వేగుగల పదకేముందు పానకమును మేము రప్పించుచు ప్రకారము నేనుచుచుండిన, వేగుబాధ ఎంతమాత్రమును గోకదు. ఈ మందులు స్త్రీలు, పిల్లలు, ఇచ్చిడి స్త్రీలుగూడ ఉపయోగించవచ్చును. వేగుగల పోషకీకర్యులు ప్రత్యేకముగావ్యాధులగు కడిరము హైమాదిపానకము 6 అవున్సుల సీసా రు 1-4 లు శతభూతస్మృతము 1 అవున్సు సీసా రు 0-14-0 లు 3 " " 0-12 1 " " 0-8-0 శుభివిలాసము:—“వండిట్” మదరాసు. అయ్యుచ్చేదము 41, అచార్యుగారి పి. చిటరాసు.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, Editor at the Andrapatrika Power Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street MADRAS.